

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Analýza nákladů v podniku VAK

Jana Lepešková

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana LEPESKOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**
Název tématu: **Analýza nákladů v podniku VAK**

Zásady pro vypracování:

Úvod

1. Informace o podniku
2. Vzdání a stočné a faktory, které je ovlivňují
3. Analýza nákladů a hospodářský výsledek podniku VAK
4. Návrhy na opatření

Závěr

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

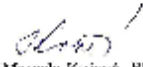
Buchta, Miroslav. Manažerská ekonomika. 4., přeprac. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008.
Buchta, Miroslav; Kašpárek, Luboš. Diplomová práce. Financování oběžného majetku. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006.
Fibířová, Jana a kol. Nákladové a manažerské účetnictví. 1. vyd. Praha: Aspi, 2007.
Hradecký Mojzír a kol. Kalkulace pro podnikatele. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2003.
Synck, Miloslav. Manažerská ekonomika. 3., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2003.
Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách.
Cenový věstník - Ročník XXXVI.
Časopisy Moderní obec, Ekonom, Profit.
Deník Hospodářské noviny.
Pardubický deník.
Podnikové materiály.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Miroslav Buchta, CSc.
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 24. června 2009
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Vyšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Marcela Kořená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 14. srpna 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 28. 4. 2010

Jana Lepešková

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu své bakalářské práce panu doc. Ing. Miroslavu Buchtovi, CSc. za jeho cenné rady, náměty a připomínky, které mi poskytnul během zpracování této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá podrobnou analýzou nákladů v podniku VAK Pardubice, a.s.

Na základě konkrétních podnikových údajů, získaných z účetních výkazů sleduji, jak se podílejí jednotlivé nákladové položky na celkových nákladech a rovněž zachycuji jejich vývoj v letech 2005 až 2009.

Závěrem mojí bakalářské práce, na základě provedené analýzy nákladů, navrhuji možná opatření, která by vedla ke snížení nákladů a tím i ke zvýšení zisku.

KLÍČOVÁ SLOVA

náklady, snižování nákladů, cena, vodné, stočné, odpisy, analýza.

TITLE

Analysis of costs in the company VAK

ANNOTATION

Bachelor thesis deals with full analysis of expends in the corporation called VAK Pardubice a.s.

On the base of concrete corporation's datas gained from the financial statement, I follow up how the particular costs are participant in the complete costs. And they also record their behaviour in 2005 to 2009.

At the end of my bachelor thesis, I suggest possible steps to low the costs and improve the profit due to analysis of the costs.

KEYWORDS

Costs, cost reduction, price, water rate, sewerage, depreciation, analysis.

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Organizační struktura.....	16
Obrázek 2 - Vývoj spotřeby vody v letech 1990 až 2009	24
Obrázek 3 - Vývoj cen vodného a stočného v letech 2005 až 2009	25
Obrázek 4 - Podíl jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech vodného a stočného pro rok 2009	28
Obrázek 5 - Vývoj ztráty vody v trubní síti v letech 1990 až 2009.....	30
Obrázek 6 - Vývoj celkových nákladů v letech 2005 až 2009	33
Obrázek 7 - Vývoj služeb v letech 2005 až 2009	34
Obrázek 8 - Vývoj oprav na vodovodech a kanalizacích v letech 2005 až 2009	36
Obrázek 9 - Vývoj odpisů DNM a DHM v letech 2005 až 2009	37
Obrázek 10 - Vývoj spotřeby materiálu a energie v letech 2005 až 2009	38
Obrázek 11 - Vývoj spotřeby energie v letech 2005 až 2009	41
Obrázek 12 - Vývoj zaměstnanců v letech 2005 až 2009	42
Obrázek 13 - Vývoj mzdových nákladů v letech 2005 až 2009.....	43
Obrázek 14 - Vývoj průměrné mzdy pracovníka za období 2005 až 2009.....	43
Obrázek 15 - Vývoj nákladů na SP a ZP v letech 2005 až 2009	44
Obrázek 16 - Vývoj ostatních finančních nákladů v letech 2005 až 2009.....	45
Obrázek 17 - Vývoj nákladové položky změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období v letech 2005 až 2009.....	46
Obrázek 18 - Ukazatel rentability nákladů v letech 2005 až 2009.....	50
Obrázek 19 - Vývoj hospodářského výsledku v letech 2005 až 2009	51

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Členové představenstva	17
Tabulka 2 - Členové dozorčí rady.....	17
Tabulka 3 - Cena vodného a stočného v letech 2005 až 2009.....	24
Tabulka 4 - Kalkulace vodného v roce 2009.....	26
Tabulka 5 - Kalkulace stočného v roce 2009	27
Tabulka 6 - Celkové náklady v letech 2005 až 2009	32
Tabulka 7 - Služby v letech 2005 až 2009	33
Tabulka 8 - Položky ovlivňující nákladovou položku služby v letech 2005 až 2009	34

Tabulka 9 - BČOV Semtín	34
Tabulka 10 - Opravy dodavatelské	35
Tabulka 11 - Odpisy DHM a DNM	37
Tabulka 12 - Spotřeba materiálu a energie v letech 2005 až 2009	38
Tabulka 13 - Převzatá voda v letech 2005 až 2009	39
Tabulka 14 - Spotřeba materiálu v letech 2005 až 2009	39
Tabulka 15 - Podíl jednotlivých položek na celkové spotřebě materiálu a energie v letech 2005 až 2009	40
Tabulka 16 - Podzemní voda	40
Tabulka 17 - Spotřeba energií	40
Tabulka 18 - Zaměstnanci	41
Tabulka 19 - Mzdové náklady	42
Tabulka 20 - Průměrná mzda zaměstnance	43
Tabulka 21 - Náklady na SP a ZP	44
Tabulka 22 - Ostatní finanční náklady	45
Tabulka 23 - Nákladová položka změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období v letech 2005 až 2009	46
Tabulka 24 - Náklady vynaložené na prodané zboží	47
Tabulka 25 - Sociální náklady	48
Tabulka 26 - Daně a poplatky	48
Tabulka 27 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	48
Tabulka 28 - Prodaný materiál	49
Tabulka 29 - Ostatní provozní náklady	49
Tabulka 30 - Rentabilita nákladů	50
Tabulka 31 - Hospodářský výsledek	51
Tabulka 32 – Podíl jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech v letech 2005 až 2009 (v %).....	52

Seznam zkratek

a.s.	akciová společnost
BČOV	biologická čistička odpadních vod
ČOV	čistička odpadních vod
EU	Evropská unie
GIS	geografický informační systém
GPS	Global Position System
HV	hospodářský výsledek
MTZ	materiálně technické zabezpečení (sklad materiálu)
PO	požární ochrana
SP	sociální pojištění
UIS	útvár informační soustavy
ÚTPČ	útvár technicko-provozní činnosti
VAK	Vodovody a kanalizace
ZIS	zákaznický informační systém
ZP	zdravotní pojištění

Obsah

Seznam obrázků	7
Seznam tabulek	7
Seznam zkratek	9
Úvod.....	12
1 Informace o podniku	13
1.1 Historie podniku	13
1.2 Informace o základním kapitálu	14
1.3 Organizační struktura podniku	14
1.4 Orgány akciové společnosti	17
1.5 Osoby propojené.....	18
1.6 Odběratelé a dodavatelé.....	18
1.7 Přehled nejdůležitější investic zahájených a probíhajících v letech 2005 až 2009..	19
2 Vodné a stočné a faktory, které je ovlivňují.....	20
2.1 Pojem cena	20
2.2 Cena vodného a stočného.....	21
2.3 Vývoj spotřeby vody	23
2.4 Vývoj cen vodného a stočného.....	24
2.5 Stanovení ceny a vliv faktorů na vodné a stočné v roce 2009	25
2.6 Průběh vzniku ceny stočného a vodného v podniku	30
3 Analýza nákladů a hospodářský výsledek podniku VAK.....	31
3.1 Analýza nákladů	31
3.1.1 Celkové náklady	31
3.1.1.1 Služby.....	33
3.1.1.2 Odpisy DHM a DNM.....	36
3.1.1.3 Spotřeba materiálu a energie	38
3.1.1.4 Zaměstnanci a mzdové náklady.....	41
3.1.1.5 Ostatní finanční náklady.....	44
3.1.1.6 Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	45
3.1.1.7 Nejméně významné nákladové položky podílející se na celkových nákladech	47
3.2 Rentabilita nákladů.....	49

3.3	Hospodářský výsledek	51
3.4	Shrnutí.....	52
4	Návrhy na opatření	54
	Závěr	56
	Použitá literatura	57
	Seznam příloh	58

Úvod

Tato bakalářská práce je na téma „Analýza nákladů v podniku VAK“. Podnik VAK Pardubice, jsem si vybrala z důvodu ochoty poskytnout mi potřebné údaje a také proto, že podnik sídlí v místě mého bydliště.

Cílem mé bakalářské práce bude podrobně analyzovat náklady této akciové společnosti. Při vypracování jsem brala v úvahu roky 2005 až 2009. Jednotlivé nákladové položky budu hodnotit ve vztahu k celkovým nákladům a snažit se tak nalézt opatření ke snížení nákladů, a tím zlepšit situaci podniku do budoucna.

Sledování nákladů v podniku patří k velmi významným činnostem, neboť spolu s výnosy určují směr vývoje výsledku hospodaření podniku. Smyslem každého podniku je dosažení zisku. K zisku každý podnik směřuje a tvoří jej hlavní důvod k podnikání. Zisk je také předpokladem tvorby dalších zdrojů investic nebo technického rozvoje.

1 Informace o podniku

Podnik VAK, a. s., zajišťuje provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu v okrese Pardubice.

1.1 Historie podniku

Podnik VAK, a. s. byl založen jediným zakladatelem a to Fondem národního majetku České republiky podle § 172 obchodního zákoníku na základě zakladatelské listiny ze dne 12. 10. 1993 jako akciová společnost, na který přešel majetek státního podniku ve smyslu § 11 odst. 2 zákona č. 92/1991 Sb., ve znění zákona č. 210/1993 Sb.

Podnik VAK, a.s. vznikl ke dni 1. 1. 1994 zápisem do obchodního rejstříku u Krajského soudu v Hradci Králové.

Hlavním předmětem podnikání společnosti je provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Ostatní činnosti zapsané v předmětu podnikání jsou doplňkové.

Předmětem podnikání dle Stanov akciové společnosti článku 5 jsou:

1. Provozování vodovodů a kanalizací.
2. Podnikání v oblasti s nebezpečnými odpady.
3. Podnikání v oblasti nakládání s odpady s výjimkou nebezpečných odpadů.
4. Vodoinstalatérství, topenářství.
5. Analýza vody.
6. Provádění staveb včetně jejich změn, udržovacích prací na nich a jejich odstraňování.
7. Vyhledávání a vytyčování inženýrských sítí.
8. Dodávky zemních prací a výkonů pomocí stavebních mechanismů.
9. Silniční motorová doprava nákladní.
10. Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej.
11. Hostinská činnost.

Základní informace o podniku:

Obchodní jméno: Vodovody a kanalizace Pardubice, a. s.

Právní forma: akciová společnost

Sídlo podniku: Teplého 2014, 530 02 Pardubice

DIČ: CZ60108631

IČ: 60108631

Zápis v obchodním rejstříku: Krajský soud v Hradci Králové v oddíle B, vložce č. 999 ke dni 1. 1. 1994.

Forma založení: Zakladatelskou listinou ze dne 12. 10. 1993 ve formě notářského zápisu.

Základní kapitál: 1 078 762 000,- Kč

Kontaktní údaje: Webová stránka: www.vakpce.cz

E-mail: info@vakpce.cz

Tel: 466 798 411

Většina podniků se snaží vyjádřit identitu podniku logem.

Logo je obrazovým vyjádřením identity podniku. Logo podniku poskytuje o podniku pouze omezené informace, které jsou nedostatečné.

Podnik VAK používá logo, uvedené vpravo, kde modrá barva symbolizuje vodu.

1.2 Informace o základním kapitálu

Podnik má základní kapitál celý splacen a činí 1 078 762 000,- Kč.

Základní kapitál je rozvržen na 1 002 423 ks akcií na jméno a na 76 339 ks akcií na majitele o jmenovité hodnotě 1 000,- Kč v listinné podobě.

Statutární město Pardubice vlastní z vydaných akcií podniku 42,99 % akcií na jméno s výkonem hlasovacího práva 35 %, což je z celkového počtu hlasů připadajících na vydané akcie.

1.3 Organizační struktura podniku

Obr. č. 1 znázorňuje organizační strukturu k 1. 1. 2010. K tomuto datu podnik zaměstnává 234 zaměstnanců, z toho 78 technicko-hospodářských pracovníků a 156 v dělnických profesích. Akciová společnost se člení na ředitelství podniku a výrobní provozy. Ředitelství podniku tvoří úsek ředitelský, obchodně-ekonomický, výrobní a technický. V čele podniku stojí ředitel Ing. Josef Fedák.

V krátkosti bych charakterizovala činnost jednotlivých úseků:

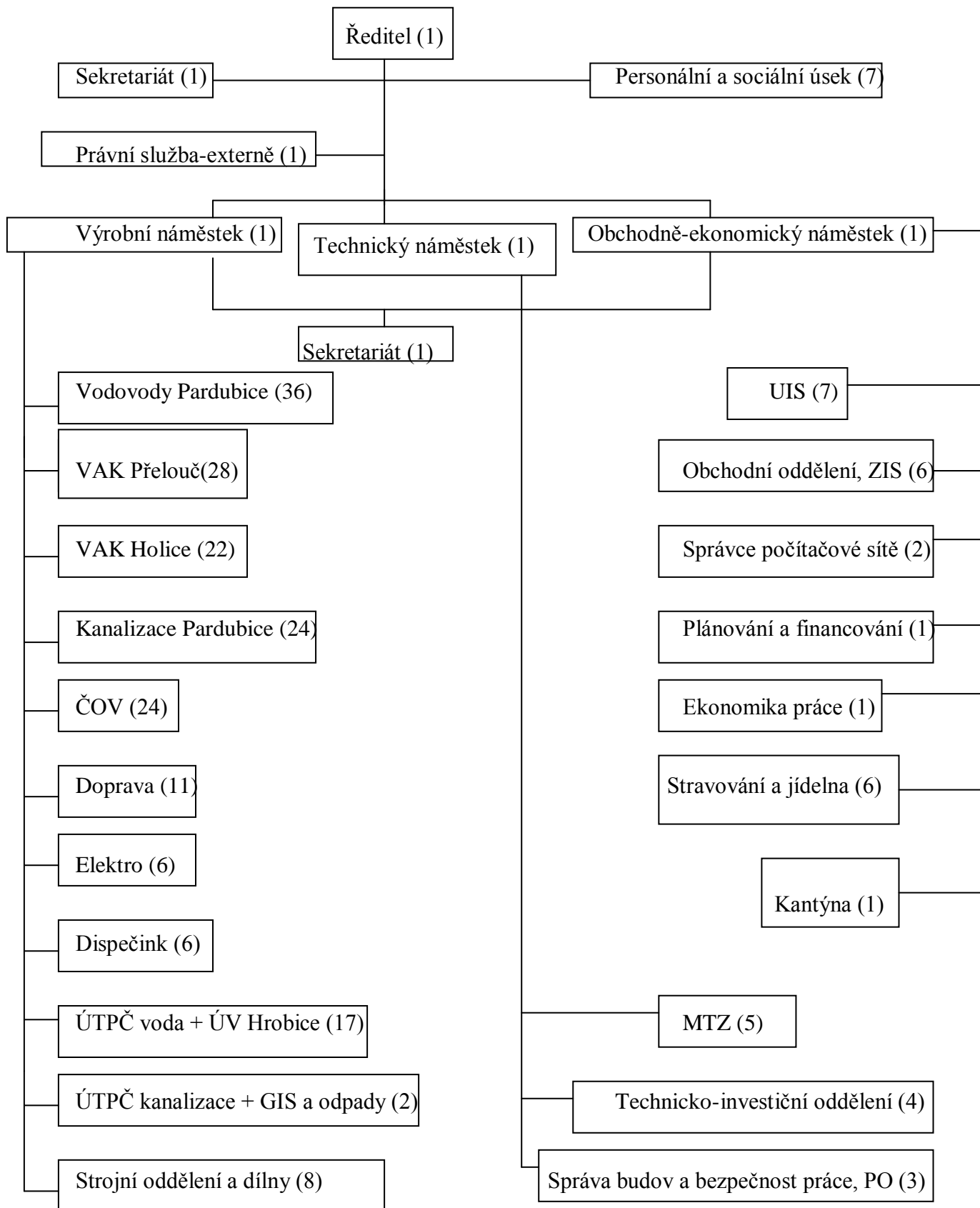
- **úsek ředitelský** se zabývá otázkou personální.

➤ **úsek obchodně-ekonomický** má na starosti:

- fakturaci vodného a stočného a srážkové vody,
 - smlouvy s odběrateli,
 - pohledávky,
 - účtárnu,
 - mzdovou účtárnu,
 - oddělení daní (daň z přidané hodnoty, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob a sociální a zdravotní pojištění),
 - plánování (finanční plán a kalkulace cen vodného a stočného) a
 - pokladnu.
- **úsek výrobní** se vyjadřuje k sítím vodovodům a kanalizacím,
- k rozhodnutím o úplatách za odběr podzemní vody a
 - k úplatám za vypouštění odpadních vod do vod povrchových.

A zabývá se:

- GISem,
 - nájemními a provozními smlouvami,
 - laboratořemi,
 - úpravami vod,
 - čerpacími stanicemi,
 - čističkami odpadních vod,
 - dispečinkem,
 - dopravou,
 - strojním oddělení a
 - elektrem.
- **úsek technický** řeší:
- bezpečnost práce,
 - sklad,
 - investice a velké opravy.

Obrázek 1 - Organizační struktura

1.4 Orgány akciové společnosti

Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada. Dalšími orgány jsou představenstvo a dozorčí rada.

Tabulka 1 - Členové představenstva

Titul, jména, příjmení	Funkce	Funkce v podniku VAK
Ing. Michal Koláček	předseda	
Ing. Josef Fedák	místopředseda	ředitel
Ing. Jan Kislinger	místopředseda	
Naděžda Hubáčková	člen	
Ing. Alexandr Krejčíř	člen	
Mgr. Ladislav Effenberk	člen	
Jaroslav Kocourek	člen	vedoucí provozu

Tabulka 2 - Členové dozorčí rady

Titul, jména, příjmení	Funkce	Funkce v podniku VAK
Blanka Zaklová	předseda	
Ing. Zdeněk Janeba	místopředseda	výrobní náměstek
Bohuslav Kopecký	člen	
Ing. Iveta Šimková	člen	
Ing. Jindřich Janko	člen	
Iva Vinařová	člen	
Vladimír Vašíček	člen	mistr provozu kanalizace
Ing. Alfréd Mede	člen	
Ing. Milan Barták	člen	obchodně-ekonomický náměstek

1.5 Osoby propojené

Ovládanou osobou je podnik Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s. a Statutární město Pardubice je ovládající osobou. Tyto osoby jsou ekonomicky propojené.

1. Ovládaná osoba

Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.

Ovládaná osoba je obchodní společnost, která se zabývá zejména dodávkou pitné vody, odváděním a čištěním odpadních vod.

2. Ovládající osoba

Statutární město Pardubice

Se sídlem Pernštýnské nám. 1, Pardubice 530 21

Ovládající osoba je obec, která se zabývá zejména všeobecnou veřejnou správou. Předmět činnosti statutárního města nalezneme v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění a zvláštními právními předpisy.

Ovládající osoba (město Pardubice) má akcie ovládané osoby (VAK, a. s.), jejichž souhrnná jmenovitá hodnota činí 42,99 % základního kapitálu, což je 463 759 784 Kč. Při hlasování je dle ustanovení § 18, odst. 4 stanov výkon hlasovacího práva jednoho akcionáře omezen na max. 35 % celkového počtu hlasů připadajících na vydané akcie. To umožňuje ovládající osobě mít výkon hlasovacího práva 35 % celkového počtu hlasů.

Ovládaná osoba je osoba, u níž vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování podniku jiná osoba („ovládající osoba“) [18].

Ovládající osoba je osoba, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování podniku jiné osoby („ovládaná osoba“) [18].

1.6 Odběratelé a dodavatelé

Obyvatelstvo je největším odběratelem vodného a stočného. Ostatní odběratelé jsou z oblasti průmyslu, zemědělství atd. Podnik si vyrábí pitnou vodu z vlastních zdrojů, ale i na základě jednání a uzavřených dohod, odebírá VAK Pce, a. s. určité množství vody od

Vodárenské společnosti Chrudim, a. s. a dodává vodu Královehradecké provozní, a. s. a společnosti VODOS Kolín.

VODOS Kolín je významný dodavatel pitné vody v regionu okresu Kolín.

Obce, které podnik VAK zásobuje, jsou uvedeny v příloze č. 1. Obcím jsou přiděleny určitá střediska, na které se mohou obrátit s případnými problémy.

1.7 Přehled nejdůležitější investic zahájených a probíhajících v letech 2005 až 2009

Podnik VAK si uvědomuje, že oblast v zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod má přirozený monopol. Proto věnuje zvýšenou pozornost investičnímu rozvoji, s cílem efektivního využití zdrojů ve prospěch rozvoje vodohospodářských aktivit akciové společnosti v regionu.

Nejdůležitějšími investičními akcemi započaté v letech 2005 až 2009 jsou:

- Skupinový projekt Labe-Loučná.
- Modernizace biologické čistírny odpadních vod Pardubice.

Skupinový projekt Labe-Loučná představuje největší projekt v oblasti životního prostředí a ochrany vod v historii podniku VAK, i celého Pardubického kraje. Tento projekt zajistil protivodňovou ochranu obyvatel Pardubic, vyřešil dlouholeté problémy s odkanalizováním bytové zástavby, pomohl při ochraně lázeňských a podzemních vod a zvýšil kapacitu dvou čistíren odpadních vod (v Holicích a Opatovicích nad Labem-Pohřebačce). Investice byla zahájena v roce 2007 a dokončena dne 3. 3. 2010.

Modernizaci biologické čistírny odpadních vod Pardubice podnik zahájil v roce 2009 a měl by ji dokončit do roku 2013.

Plánované investiční náklady jsou vyčíslené až na 576 milionů Kč bez DPH, a to na projekt modernizace biologické čistírny odpadních vod Pardubice. Důvodem této investice je, aby podnik splnil limity znečišťování a vypouštění odpadních vod požadované Evropskou unií.

Očekávaný přínos pro podnik, lze očekávat, že podnik zmenší limity na žádoucí stav v rámci Evropské unie.

2 Vodné a stočné a faktory, které je ovlivňují

2.1 Pojem cena

Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách se vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen výrobků, prací a služeb pro tuzemský trh, včetně cen zboží z dovozu a cen zboží určeného pro vývoz. Tento zákon vymezuje pojem **cena** jako částku, která je sjednána při nákupu a prodeji zboží nebo vytvořena pro ocenění zboží k jiným účelům. V tomto smyslu máme dvě základní kategorie cen:

a) **ceny smluvní**, jejichž základem je dohoda o výši ceny nebo o způsobu, jakým bude cena vytvořena za podmínky, že tento způsob cenu dostatečně určuje.

Prodávající by neměl zneužívat své hospodářské postavení k tomu, aby získal nepřiměřený zisk nebo aby do ceny zahrnul neoprávněné náklady. Na druhé straně by kupující nesměl zneužít své hospodářské postavení k tomu, aby získal nákupem nepřiměřený hospodářský prospěch za sjednanou cenu na základě potlačení oprávněných nákladů prodávajícího,

b) **ceny regulované**. Regulací cen se rozumí stanovení nebo přímé usměrňování cen cenovými orgány a místními orgány, kde jejich rozhodnutí jsou závazná.

Čtyři způsoby regulace cen:

- **úředně stanovené ceny** jsou stanoveny cenovými a místními orgány jako maximální. Cenové orgány nadále stanovují i cenu jako pevnou nebo minimální. Přičemž maximální cena je cenou, kterou není přípustné překročit. Mezi tuto cenu stanovenou Ministerstvem financí v současnosti patří například ceny elektrické energie, zemního plynu, ceny některých nájmu atd. Pevná cena je cenou, kterou není přípustné změnit. V současnosti není cenovými orgány pevná cena celostátně stanovena [4].

Minimální cena je cena, kterou nelze snížit. Do této ceny patří například cena řepného cukru, cukrové řepy atd.

➤ **věcné usměrňování cen** spočívá v tom, že cenové orgány stanoví podmínky pro sjednání cen. Tyto podmínky jsou:

- ✓ maximální rozsah možného zvýšení ceny zboží ve vymezeném období,
- ✓ maximální podíl, v němž je možné promítnout do ceny zvýšení cen určených vstupů ve vymezeném období, nebo

✓ závazný postup při tvorbě ceny při její kalkulaci.

Do těchto cen zahrnujeme například topnou energii, ceny pitné a užitkové vody dodávané přímým odběratelům atd.

- **časově usměrňované ceny** jsou ceny zboží, u nichž v případě, že se sjednává jejich zvýšení, cenový orgán stanoví některá z omezení, která jsou taxativně upravena v zákoně o cenách [1].
- **cenové moratorium** lze stanovit nejdéle na dobu 12 měsíců. Cenovým moratoriem se rozumí časově omezený zákaz zvyšování cen nad dosud platnou úroveň na daném trhu určitého zboží. Cenové moratorium stanoví nařízením vláda České republiky. Cenové orgány zatím cenové moratorium nepoužily.

Zboží, u něhož se uplatňuje regulace cen podle prvních dvou způsobů tj. úředně stanovené ceny a věcně usměrňování cen, je cenovými orgány zařazeno do seznamu zboží s regulovanými cenami, které uveřejňují v Cenovém věstníku. Každoročně v Cenovém věstníku Ministerstvo financí zveřejňuje výměr, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami.

Cena vodného a stočného je tedy regulována státem, patřící mezi věcně usměrňované.

2.2 Cena vodného a stočného

Nejprve si definuju pojem vodné a stočné.

Vodné je cenou za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním a **stočné** je cenou za službu spojenou s odváděním, čištěním, případně zneškodňováním odpadních vod.

Cena vodného a stočného má dvě formy a to: **jednosložkovou a dvousložkovou**, kterými se zabývá zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu.

Jednosložková forma je násobkem ceny podle cenových předpisů a množství odebrané vody nebo vypouštěných odpadních vod a srážkových vod.

Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny podle cenových předpisů a množství odebrané vody nebo vypouštěných odpadních vod a srážkových vod

a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního množství odebrané vody [12].

Pevná složka, jak už bylo řečeno, je závislá na velikosti použitého vodoměru a nezávislá na množství odebrané vody, a proto ji platí všichni odběratelé. Postup výpočtu pevné složky vodného a stočného je uveden ve vyhlášce č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu.

Podnik VAK stanovuje cenu vodného a stočného pomocí jednosložkové formy. Kalkulace jednosložkové formy zahrnuje tyto nákladové položky:

- materiál:
 - surovou vodu podzemní,
 - pitnou vodu převzatou a odpadní vodu předanou k čištění,
 - chemikálie,
 - ostatní materiál.
- energie:
 - elektrická energie,
 - ostatní energie (plyn, pevná a kapalná energie).
- mzdy:
 - přímé mzdy,
 - ostatní osobní náklady.
- ostatní přímé náklady:
 - opravy, nájem, odpisy a prostředky obnovy infrastrukturního majetku (vodovodní řady, kanalizační řady, ČOV, čerpací stanice, vodojemy, apod.),
 - poplatky za vypouštění odpadních vod,
 - ostatní provozní náklady externí (služby – čištění odpadních vod, nájemné, atd.),
 - ostatní provozní náklady ve vlastní režii (vnitropodnikové výkony).
- finanční náklady
- výrobní režie
- správní režie
- úplné vlastní náklady

Cenu vodného a stočného tedy tvoří:

- ekonomicky oprávněné náklady
- přiměřený zisk
- daň z přidané hodnoty

Ekonomicky oprávněné náklady jsou definovány v §2 odst. 2 vyhlášky č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

Za ekonomicky oprávněné náklady se považují náklady na vstupní materiál, mzdové a ostatní osobní náklady, technologicky nezbytné ostatní přímé a nepřímé náklady a náklady na distribuci. Při posuzování ekonomicky oprávněných nákladů se vychází z dlouhodobě obvyklé úrovně těchto nákladů v obdobných ekonomických činnostech s přihlédnutím k zvláštnostem daného zboží.

Přiměřený zisk je definován v §2 odst. 2 vyhlášky č. 511/2004, kterou se mění vyhláška č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.

Za přiměřený zisk se považuje zisk odpovídající obvyklému zisku dlouhodobě dosahovanému při srovnatelných ekonomických činnostech, který zajišťuje přiměřenou návratnost použitého kapitálu v přiměřeném časovém období [11].

Žádný právní předpis nedefinuje procento zisku. Určité procentuální vyjádření zisku ke zvolené základně je vždy individuální záležitostí.

Rozhodující z hlediska dodržení cenových předpisů proto není posouzení zisku v procentním vyjádření k určité základně, nýbrž posouzení objemu zisku doloženého odůvodněnými potřebami [16].

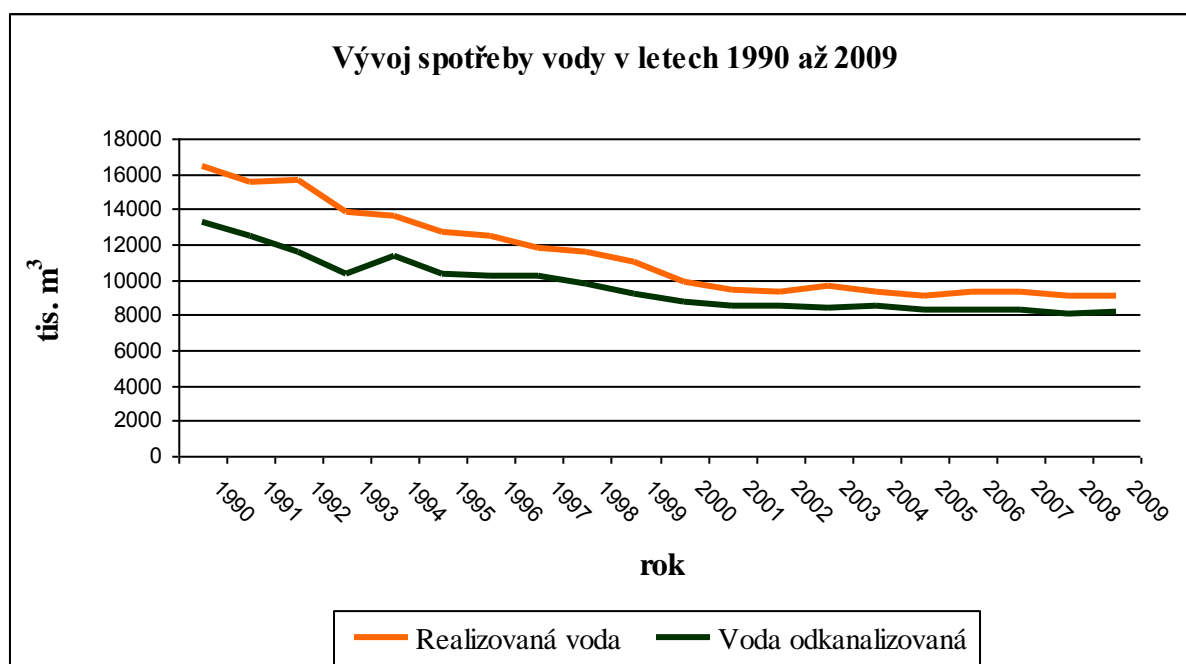
DPH od 1.1.2010 změnilo procentuální sazbu z 9 % na 10 %.

2.3 Vývoj spotřeby vody

Hlavním cílem podniku VAK, a.s. je výroba a dodávání pitné vody vodovodní sítí a odkanalizování odpadních vod. V Pardubickém regionu je podnik monopol, neboť vlastní a současně provozuje rozvodnou síť vody a kanalizací.

K 31.12.2009 podnik provozoval 1 141 km vodovodu a 551 km kanalizace a zásoboval vodou více než 158 tisíc obyvatel.

Před 20ti lety činila denní spotřeba vody na hlavu 170 litrů. Předloni dosáhla 94 litrů na hlavu a lze očekávat další rekord nižší spotřeby. Jak je to s vývojem spotřeby realizované vody a odkanalizované vody v podniku VAK jsem si znázornila v obr. č. 2.

Obrázek 2 - Vývoj spotřeby vody v letech 1990 až 2009

Z obr. č. 2 je zřejmé, že spotřeba pitné a odkanalizované vody od roku 1990 do roku 2002 je degresivní. Což je způsobeno stále se zvyšující cenou vodného a stočného. V dalších letech se vývoj spotřeby vody nepatrně zvyšoval a snižoval. V roce 2008 spotřeba realizované vody klesla o 255 tis. m³ a spotřeba odkanalizované vody o 276 tis. m³ oproti roku 2007.

Lidé se snaží šetřit v důsledku finanční krize, kdy roste nezaměstnanost.

Dle deníku Mladá fronta Dnes v roce 2009 zatěžují naše celkové výdaje na bydlení 7,1% vodné a stočné, tj. oproti roku 1992 o 2,5 % více.

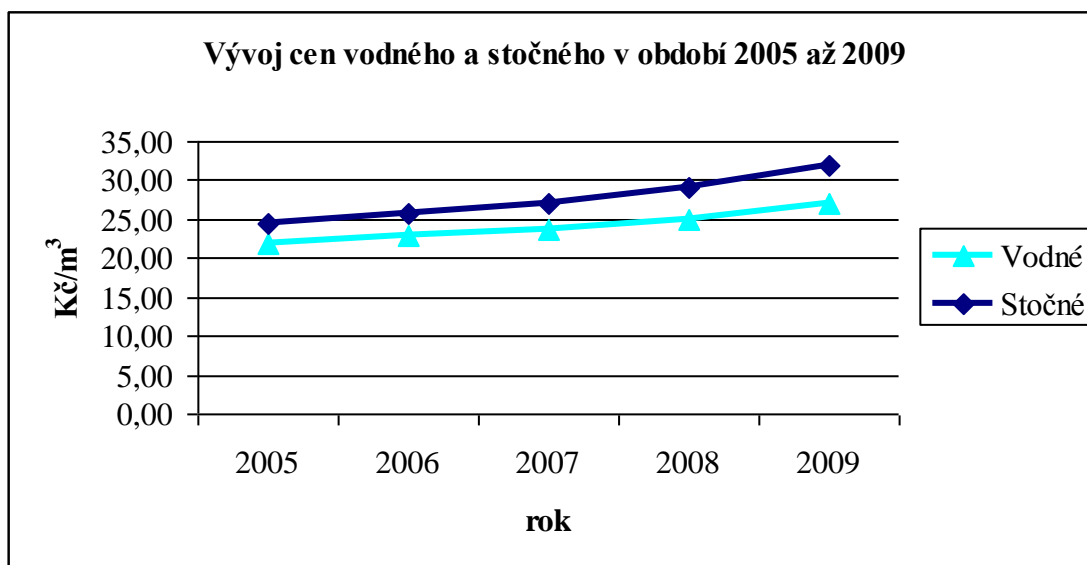
2.4 Vývoj cen vodného a stočného

Ještě na začátku 90. let se platilo za metr krychlový vody 80 haléřů, v letošním roce 2010 si avšak občané Pardubic zaplatí 75krát více. V následující tabulce č. 3 je uveden vývoj cen vodného a stočného bez DPH od roku 2005.

Tabulka 3 - Cena vodného a stočného v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Cena vodného	21,94	22,87	23,55	25,08	27,05
Cena stočného	24,56	25,80	27,03	29,05	31,90
Celkem	46,50	48,67	50,58	54,13	58,95

Údaje z tabulky jsou znázorněny v obr. č. 3, kde je vidět, jak se cena vodného a stočného za období 2005 až 2009 zvyšuje. Ceny jsou uvedeny bez DPH, protože jsem chtěla znázornit vývoj cen v závislosti na nákladech. Kdybych přidala DPH, graf by se nepatrně zvýšil v roce 2008, kdy se změnila procentuální sazba z 5% na 9 % a v letošním roce se sazba opět navýšila o 1 %. Ceny vody se začínají přibližovat Německu.

Obrázek 3 - Vývoj cen vodného a stočného v letech 2005 až 2009

2.5 Stanovení ceny a vliv faktorů na vodné a stočné v roce 2009

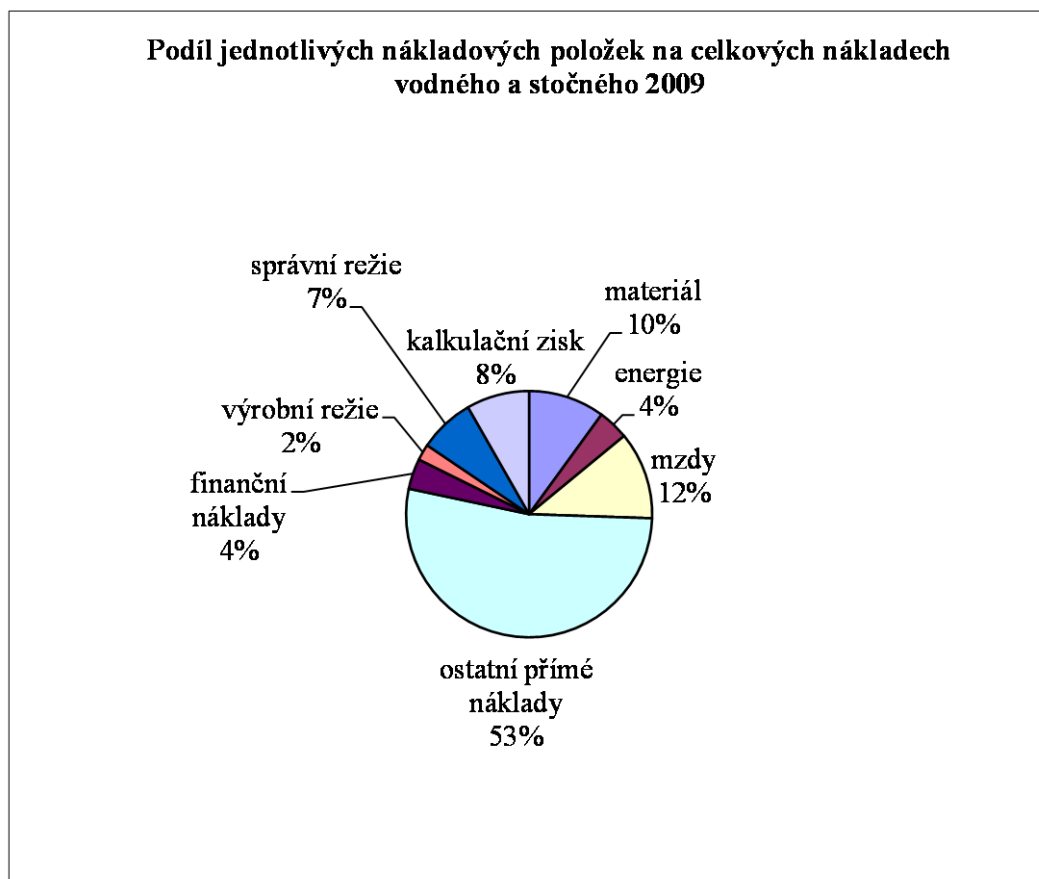
V tabulkách č. 4 a č. 5 jsou stanoveny kalkulace cen vodného a stočného za rok 2009 na jeden metr krychlový. Jak se jednotlivé nákladové položky podílejí na celkových nákladech vodného a stočného za rok 2009 je znázorněno na obr. č. 4.

Tabulka 4 - Kalkulace vodného v roce 2009

Nákladové položky	Kalkulace	% podíl
Materiál:	5,24	19,38
surová voda podzemní + povrchová	1,14	4,22
pitná voda převzatá + odpadní voda předaná	2,33	8,60
chemikálie	0,13	0,50
ostatní materiál	1,64	6,06
Energie:	1,56	5,76
elektrická energie	1,53	5,67
ostatní energie (plyn, pevná a kapalná)	0,02	0,09
Mzdy:	4,46	16,48
přímé mzdy	3,34	12,34
ostatní osobní náklady	1,12	4,14
Ostatní přímé náklady:	11,66	43,12
odpisy a prostředky obnovy inf. majetku	6,80	25,13
opravy infrastrukturního majetku	1,95	7,22
nájem infrastrukturního majetku	0,02	0,08
poplatky za vypouštění odpadních vod	0,00	0,00
ostatní provozní náklady externí	0,71	2,62
ostatní provozní náklady ve vlastní režii	2,18	8,06
Finanční náklady	0,00	0,00
Výrobní režie	0,52	1,94
Správní režie	1,89	6,97
Úplné vlastní náklady	25,33	93,65
Kalkulační zisk	1,72	6,35
ÚVN + zisk	27,05	100,00
Cena pro vodné	27,05	x
Cena pro vodné + DPH	29,49	x

Tabulka 5 - Kalkulace stočného v roce 2009

Nákladové položky	Kalkulace	% podíl
materiál	0,66	2,07
surová voda podzemní + povrchová	0,00	0,00
pitná voda převzatá + odpadní voda předaná	0,00	0,00
chemikálie	0,01	0,02
ostatní materiál	0,66	2,05
energie	0,82	2,56
elektrická energie	0,82	2,56
ostatní energie (plyn, pevná a kapalná)	0,00	0,00
mzdy	2,31	7,25
přímé mzdy	1,73	5,43
ostatní osobní náklady	0,58	1,82
ostatní přímé náklady	19,45	60,99
odpisy a prostředky obnovy inf. majetku	7,06	22,14
opravy infrastrukturního majetku	2,94	9,22
nájem infrastrukturního majetku	0,00	0,01
poplatky za vypouštění odpadních vod	0,00	0,00
ostatní provozní náklady externí	8,39	26,31
ostatní provozní náklady ve vlastní režii	1,05	3,30
finanční náklady	2,36	7,39
výrobní režie	0,73	2,29
správní režie	2,40	7,54
Úplné vlastní náklady	28,74	90,09
kalkulační zisk	3,16	9,91
ÚVN + zisk	31,90	100,00
Cena pro stočné	31,90	x
Cena pro stočné + DPH	34,77	x

Obrázek 4 - Podíl jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech vodného a stočného pro rok 2009

Nejdříve bych definovala pojmy týkající se druhů vody:

- **Surová voda** je získávána z podzemních zdrojů, nebo z povrchových zdrojů.
- **Srážkovou vodu** nedefinuje přímo žádný právní předpis. Obecně lze říci, že se jedná o vodu v různém skupenství, pokud je ve vznosu a nedotýká se tedy žádným kouskem svého momentálního objemu zemského povrchu ani staveb na něm umístěných [16].
- **Povrchovou vodu** vymezuje zákon č. 254/2001 Sb. o vodách takto: Povrchovými vodami jsou vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu [12].
- **Podzemní voda** vznikne, pokud povrchová voda se vsákne pod zemský povrch.
- **Odpadní voda** vzniká ze znečištěné podzemní vody z povrchu.

Vak odebírá podzemní vodu od úpravny vody Hrobice a povrchovou vodu od Vodárenské společnosti Chrudim a Písník Oplatil.

Další pojmem je infrastrukturní majetek podniku, který tvoří vodovodní řády, kanalizační řády, čističky odpadních vod, čerpací stanice, vodojemy atd.

Vodojemy jsou podzemní nebo nadzemní plastové jímky sloužící k akumulaci pitných vod. Jsou vyráběny z plastů, které mají hygienický atest. **Čerpací stanice** slouží k automatickému přečerpávání splašových vod, vyčištěné vody z čističky odpadních vod nebo dešťové vody z míst, kde není možné gravitační napojení na centrální kanalizaci, popř. zaústění do vodoteče [17].

Ostatní provozní náklady externí zahrnují nájemné, čištění odpadních vod atd. a ostatní provozní náklady ve vlastní režii obsahují vnitropodnikové výkony.

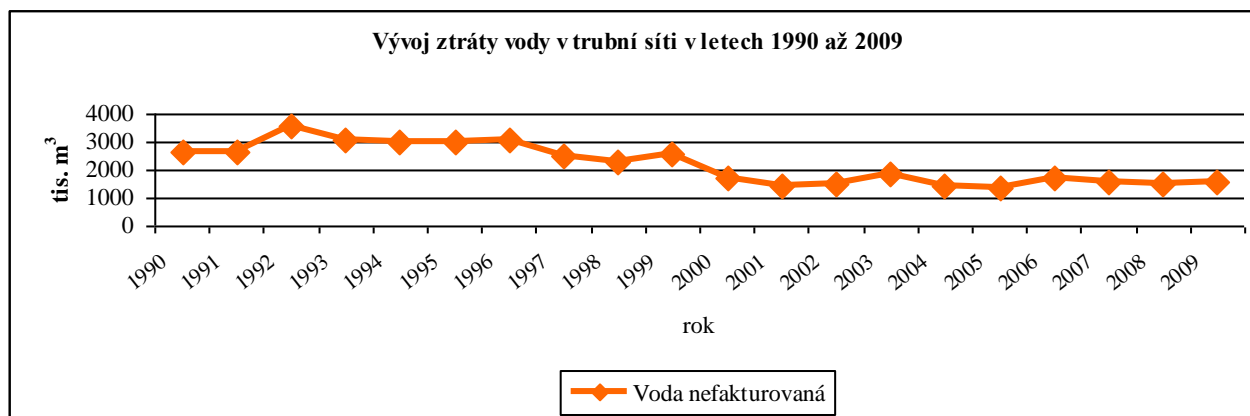
Elektrickou energii vyžadují čerpadla, pomocí nichž je voda dopravována na úpravu vody lepší kvality.

Výrobní režie sdružuje režijní náklady spojené s výrobním procesem a jeho doprovodnými činnostmi. V rámci finanční režie jsou shromážděny náklady na prodej, expedici, reklamu a další činnosti spojené s odbytem. Ve správní režii jsou sdruženy náklady převážně fixního charakteru, které souvisejí s infrastrukturou podniku a jeho správními útvary [3].

Kalkulační zisk je přiměřený zisk, jehož výši stanovují dle daných pravidel Cenovým věstníkem.

Z tabulky č. 4 je zřejmé, že cenu vodného za rok 2009 tvoří 4,22 % surové vody povrchové a podzemní a zbytek tvoří náklady na úpravu vody tak, aby vyhovovala nejlepší kvalitě vody.

Největší položkou ceny vodného a stočného dle obr. č. 4 jsou ostatní přímé náklady, které tvoří 54 %. Cenu vodného nejvíce v nákladové položce ostatní přímé náklady ovlivňují odpisy a prostředky obnovy infrastrukturního a v ceně stočného to jsou ostatní provozní náklady externí a odpisy. Odpisy se zvyšují vlivem značných investic do rozvodné a kanalizační sítě. Dle obr. č. 5 je vidět, jak se ztráty vody v trubní síti snižují. VAK totiž musí zohlednit tyto ztráty, které utrpí v důsledku úniku vody, v ekonomicky oprávněných nákladech. Odběratel tedy platí i za vodu, která byla znehodnocena kvůli ztrátám v trubní síti.

Obrázek 5 - Vývoj ztráty vody v trubní síti v letech 1990 až 2009

Cena vodného a stočného značně roste z důvodů odpisů. Odpisy trubních sítí jsou uvedeny v odpisové skupině č. 4 s dobou odpisování 20 let. A nadále odpisy z důvodu projektu Labe-Loučná porostou. Z hlediska větších nákladů a nízké spotřebě vody, viz. podkapitola 2.3., lze očekávat, že cena vodného a stočného poroste.

2.6 Průběh vzniku ceny stočného a vodného v podniku

Pracovník podniku VAK, a.s., který má na starosti cenotvorbu, se musí řídit při stanovování ceny vodného a stočného dle pravidel, formou výměrů stanovených v Cenovém věstníku Ministerstvem financí České republiky.

Vodné a stočné je zařazeno mezi věcně usměrňované ceny a má jednosložkovou formu. Do kalkulace ceny si pracovník může započítat jen ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a 10% DPH, které platí od 1. 1. 2010. Tuto cenu podnik tvoří většinou v listopadu předcházejícího roku. Představenstvo a dozorčí rada vybírá ze tří návrhů ceny vodného a stočného. Pokud by s ní nesouhlasili, návrh vrátí zpět VAKu, a.s. a dojde k novému jednání.

Cena vodného a stočného je stanovena jako jednotná pro všechny odběratele.

Dříve voda stála 80 haléřů. Jednalo se pouze o symbolickou částku. Zato v roce 2010 si za vodu zaplatíme až o 75krát více. Vzhledem k tomu, že se podnik snaží neustále investovat do vodovodních a kanalizačních sítí, aby byla v souladu s legislativou EU tvoří největší nákladovou položkou v ceně vody odpisy. V březnu 2010 podnik dokončil investici do projektu Labe-Loučná, kdy lze očekávat, že voda v dalších letech znovu poroste kvůli vzniklým odpisům v tomto projektu.

3 Analýza nákladů a hospodářský výsledek podniku VAK

Výnosy, náklady a především hospodářský výsledek patří k nejdůležitějším charakteristikám hospodaření každého podniku [5].

3.1 Analýza nákladů

Nejprve bych si vymezila pojem náklady, výnosy a výsledek hospodaření.

Náklady podniku představují peněžní spotřebu výrobních činitelů.

V souvislosti se spotřebou výrobních činitelů je nezbytné zdůraznit slovo hospodárnost. Podnikatel by měl vynakládat náklady účelně [6].

Výnosy podniku jsou peněžní výsledky podnikání za určité období (např. měsíc, rok atd.) bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich inkasu.

Hospodářský výsledek představuje rozdíl mezi výnosy a náklady podniku. Tento rozdíl může mít kladnou anebo zápornou hodnotu. Jestliže:

- výnosy > náklady ⇒ zisk
- výnosy < náklady ⇒ ztráta

Přehled o nákladech, výnosech a hospodářském výsledku podniku podává výkaz zisků a ztrát, stručně zvaný výsledovka. Jeho přesná forma a obsah jsou stanoveny Ministerstvem financí, které vycházejí ze 4. direktivy EU [5].

Analýzu nákladů budu provádět v letech 2005 až 2009.

Výsledky hospodaření, náklady a výnosy v analyzovaném období budou v souladu s českými účetními standardy.

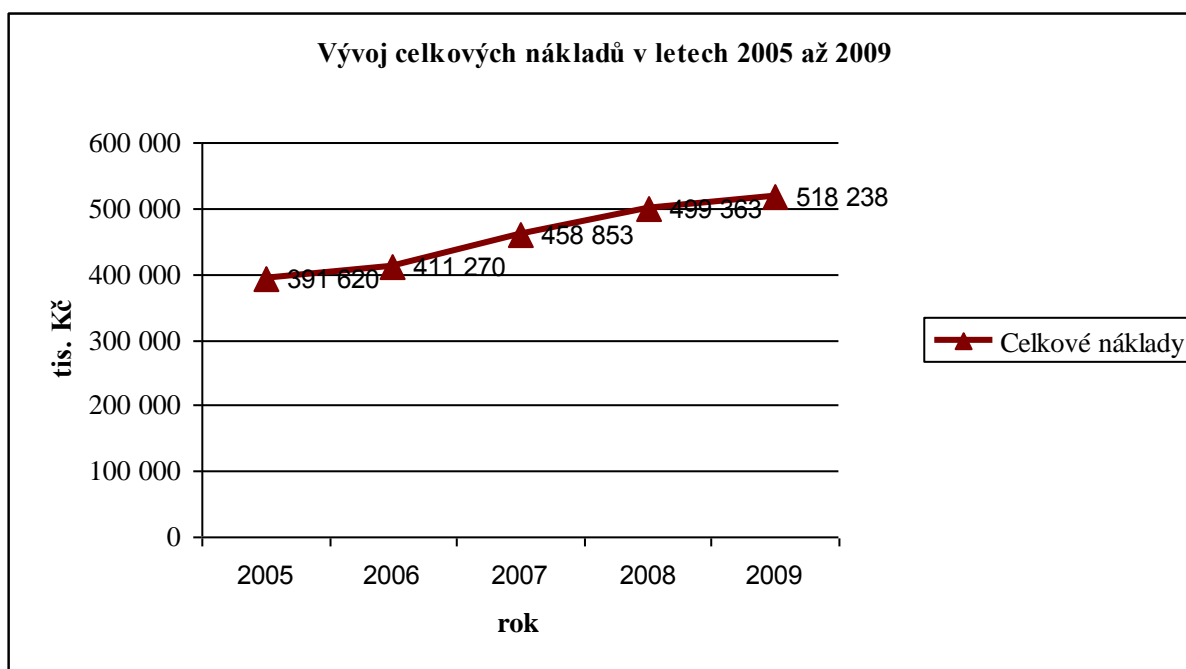
3.1.1 Celkové náklady

Pro sledování nákladů v letech 2005 až 2009 jsem si sestavila přehlednou tabulku všech nákladů, které vykazovaly jiné číslo než 0. Údaje v tabulce č. 6 jsou uvedeny v tis. Kč.

Tabulka 6 - Celkové náklady v letech 2005 až 2009

Nákladová položka	2005	2006	2007	2008	2009
Náklady vynaložené na prodané zboží	2 522	2 554	1 537	2 449	2 322
Spotřeba materiálu a energie	76 133	80 908	80 343	83 928	88 061
Služby	147 376	142 711	153 290	151 853	167 773
Mzdové náklady	56 820	58 324	60 757	64 271	68 859
Odměny členům orgánů společnosti a družstva	924	924	455	374	386
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	20 135	20 545	21 408	22 738	22 934
Sociální náklady	1 252	2 299	2 396	2 585	2 890
Daně a poplatky	758	720	684	752	924
Odpisy dlouh. nehmotného a hmotného majetku	87 721	92 995	113 366	118 030	119 056
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	1 434	0	1 132	1 926	128
Prodaný materiál	78	71	79	11	14
Změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	-9 325	-556	92	4 815	-985
Ostatní provozní náklady	4 825	4 653	4 760	4 676	5 744
Ostatní finanční náklady	967	5 122	18 554	40 955	40 132
Celkem	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238

Celkové náklady jsou progresivní. Jejich progresivitu můžeme vidět na obr. č. 6.

Obrázek 6 - Vývoj celkových nákladů v letech 2005 až 2009

V dalších podkapitolách se budu zabývat analýzou uvedenými nákladovými položkami. Všechny uvedené číselné údaje v tabulkách, pokud nebude uvedeno jinak, budou v tis. Kč.

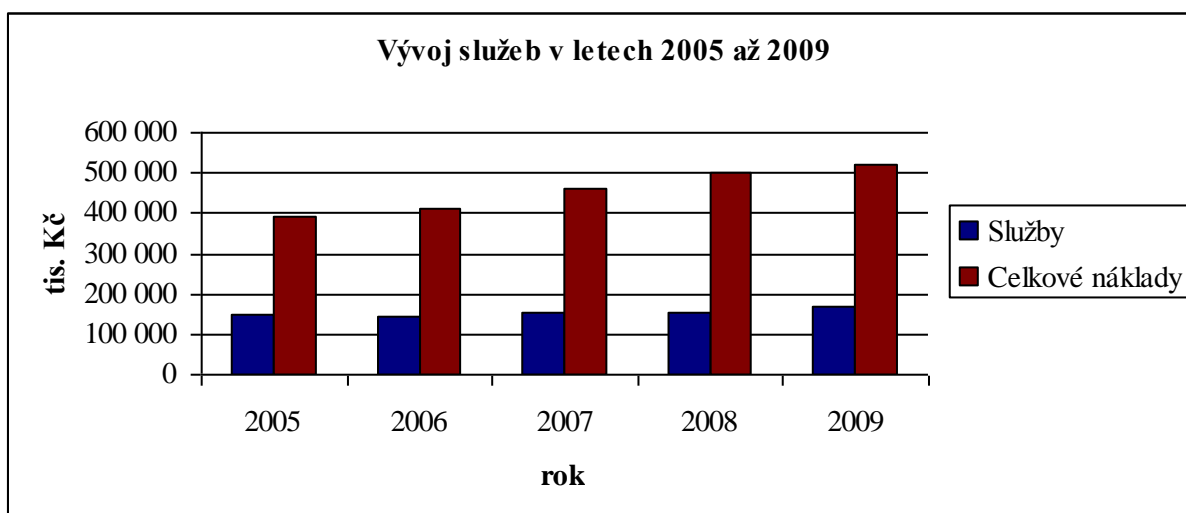
3.1.1.1 Služby

Jak se služby podílejí na celkových nákladech v letech 2005 až 2009 znázorňuje tabulka č. 7.

Tabulka 7 - Služby v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Služby	147 376	142 711	153 290	151 853	167 773
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových nákladech (v %)	37,63	34,70	33,41	30,41	32,37

Z tabulky č. 7 je zřejmé, že dochází k degeneraci vzhledem k celkovým nákladům, ale sama o sobě nákladová položka služby se od roku 2005 zvýšila o 5 914 tis. Kč oproti roku 2007. Vývoj služeb za období 2005 až 2009 zobrazuje obr. č. 7.

Obrázek 7 - Vývoj služeb v letech 2005 až 2009

Nákladovou položku služby si podnik rozčlenil do položek: opravy dodavatelské, BČOV Semtín a ostatní služby. V následující tabulce č. 8 jsem uvedla, jak se jednotlivé položky podílejí na celkových službách.

Tabulka 8 - Položky ovlivňující nákladovou položku služby v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Opravy, udržování	43 833	32 427	42 042	40 075	43 158
BČOV Semtín	90 545	96 459	97 985	96 766	105 410
Ostatní služby	12 998	13 825	13 263	15 012	19 205
Služby celkem	147 376	142 711	153 290	151 853	167 773

Z tabulky je zřejmé, že největší podíl na službách má BČOV Semtín. V roce 2006 se podílel 67,59 % na celkových službách. Druhý největší podíl mají dodavatelské opravy a na konec ostatní služby.

BČOV Semtín

Tabulka 9 - BČOV Semtín

	2005	2006	2007	2008	2009
BČOV Semtín	90 545	96 459	97 985	96 766	105 410
Služby celkem	147 376	142 711	153 290	151 853	167 773
Podíl na celkových službách (v %)	61,44	67,59	63,92	63,72	62,83

BČOV čistí odpadní vody včetně dešťových a balastních. Provoz BČOV zajišťuje společnost Veolia ČR, a. s. V roce 2006 se na BČOV vyčistilo celkem 13 872 tis. m³ odpadních vod včetně dešťových a balastních, což je o 4079 tis. m³ více oproti roku 2005. Příčinnou navýšení o 6,15 % v roce 2006 oproti roku 2005 byly povodně v březnu 2006. Náklady za čištění odpadních vod na BČOV Semtín byly čerpány o 812 tis. Kč víc než předpokládal plán roku 2006.

V průběhu roků 2007 a 2008 probíhali intenzivní projektové přípravy modernizace této BČOV tak, aby po jejich realizaci byly splněny požadavky legislativy. V roce 2009 se zahájila modernizace.

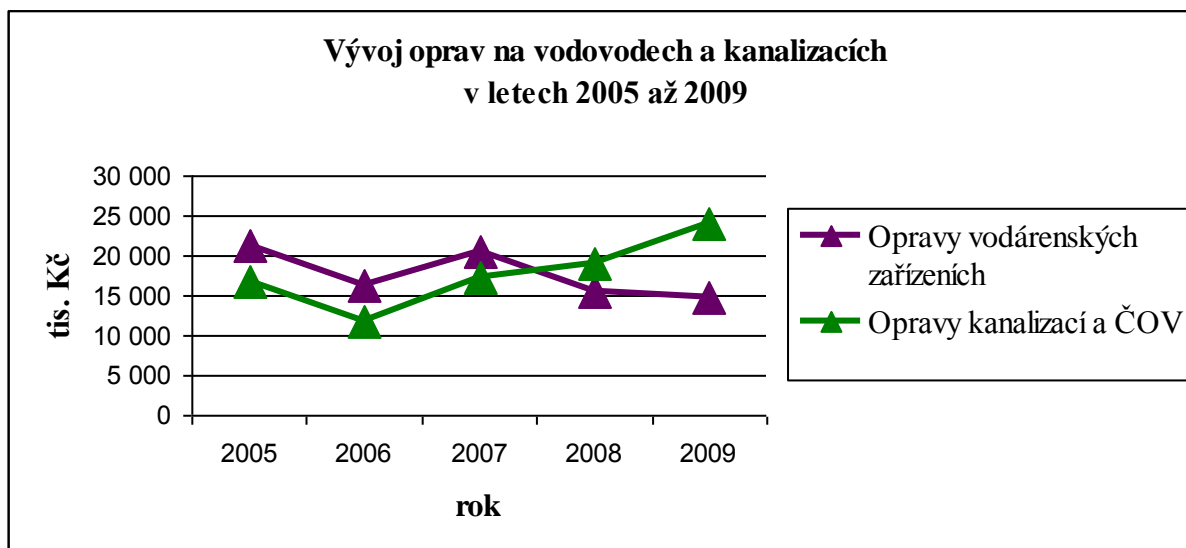
Opravy dodavatelské

Dodavatelské opravy podnik provádí na vodárenských, kanalizačních a ostatních zařízeních. Přehled jednotlivých oprav je znázorněno v tabulce č. 10.

Tabulka 10 - Opravy dodavatelské

	2005	2006	2007	2008	2009
Opravy vodárenských zařízení	21 167	16 311	20 454	15 466	14 653
Opravy kanalizací a ČOV	16 788	11 696	17 267	18 890	23 974
Ostatní opravy	5 878	4 420	4 321	5 719	4 531
Opravy celkem	43 833	32 427	42 042	40 075	43 158

V letech 2005 až 2007 se na celkových nákladech na dodavatelských opravách nejvíce podílely opravy na vodárenských zařízeních. V roce 2008 došlo k degeneraci těchto nákladů o 4 988 tis. Kč, což způsobilo dominantní postavení oprav kanalizací na dodavatelských opravách. Myslím si, že tento skok je způsoben nesprávným zacházením. Vývoj oprav na vodovodech a kanalizacích znázorňuje obr. č. 8.

Obrázek 8 - Vývoj oprav na vodovodech a kanalizacích v letech 2005 až 2009

Plán celkových oprav v roce 2008 byl splněn na 98,2%.

Ostatní služby

Do ostatních služeb podnik zahrnuje náklady na:

- auditorskou a poradenskou činnost;
- cestovné, poštovné;
- telefonní poplatky, rozhlas a přepravné;
- ukládání odpadu na skládky;
- nájemné a ostatní dodávky prací a služeb.

Cestovné v roce 2007 se zvýšilo o 108 tis. Kč oproti roku 2005, v důsledku vyšších cen pohonných hmot. Poštovné v roce 2007 je 977 tis. Kč, což je oproti roku 2009 o 459 tis. Kč nižší. Na vliv poštovného má vliv zvýšení cen za tyto služby.

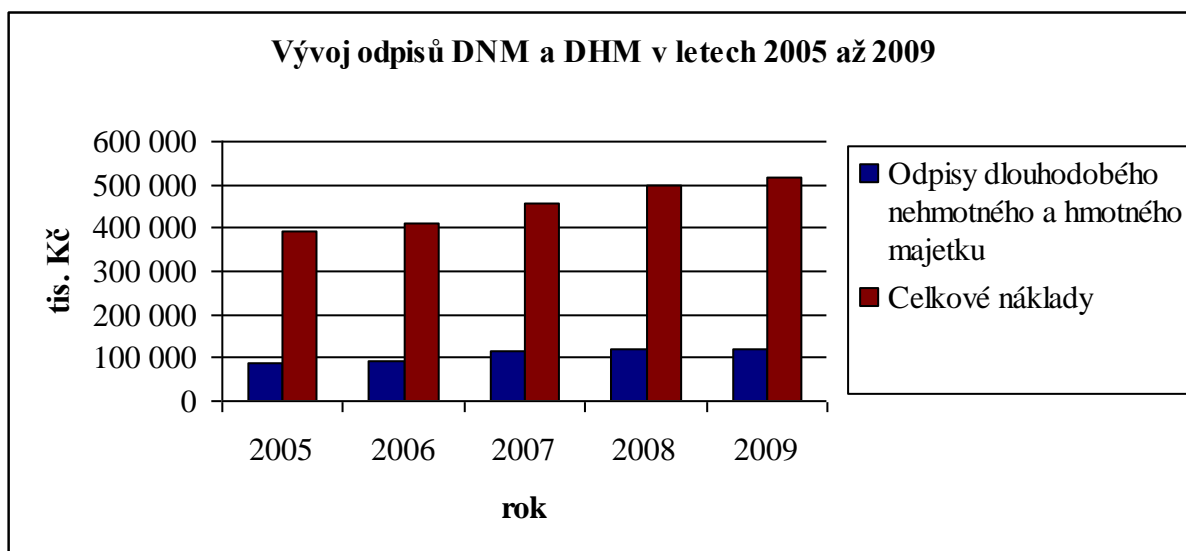
3.1.1.2 Odpisy DHM a DNM

Podíly odpisů DHM a DNM v letech 2005 až 2009 na celkových nákladech jsou uvedeny v tabulce č. 11.

Tabulka 11 - Odpisy DHM a DNM

	2005	2006	2007	2008	2009
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	87 721	92 995	113 366	118 030	119 056
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	22,40	22,61	24,71	23,64	22,97

Odpisy hmotného a nehmotného majetku v letech 2005 až 2009 jsou progresivní z důvodu zařazení nových kapacit do užívání včetně BČOV Semtín. Tento vývoj je znázorněn v obr. č. 9.

Obrázek 9 - Vývoj odpisů DNM a DHM v letech 2005 až 2009

V roce 2005 proběhlo navýšení základního kapitálu formou nepeněžního vkladu infrastrukturního majetku ve výši 103,5 mil. Kč. Vložený majetek se týkal především vodovodních a kanalizačních řádů a čistíren odpadních vod včetně pozemků.

Nejvýznamnějším přírůstkem v roce 2006 bylo pořízení biologické čistírny odpadních vod včetně pozemků s věcných břemen v částce 418 mil. Kč.

Vzhledem k neustálým investicím do odpisové skupiny č. 4 s dobou odpisování 20 let se odpisy budou nadále zvyšovat.

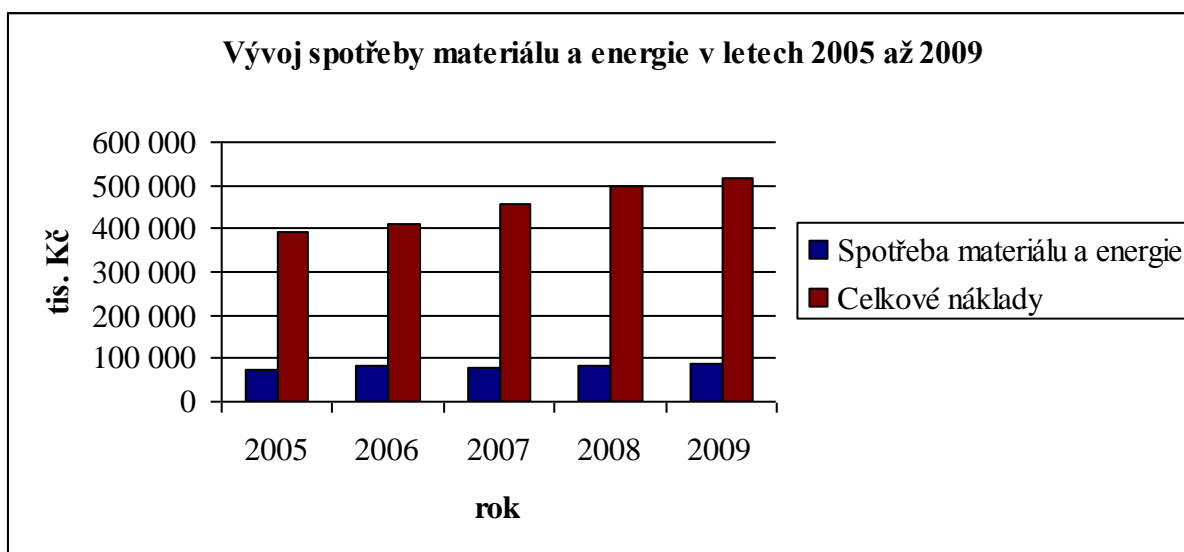
3.1.1.3 Spotřeba materiálu a energie

Spotřeba materiálu a energie je druhá nákladová položka, co se nejvíce podílí na celkových nákladech. V roce 2006 se podílela 19,67 %. Tento podíl můžeme vidět v tabulce č. 12.

Tabulka 12 - Spotřeba materiálu a energie v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Spotřeba materiálu a energie	76 133	80 908	80 343	83 928	88 061
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	19,44	19,67	17,51	16,81	16,99

V následujícím obr. č. 10 jsem si znázornila vývoj spotřeby materiálu a energie v letech 2005 až 2009.

Obrázek 10 - Vývoj spotřeby materiálu a energie v letech 2005 až 2009

Podnik si nákladovou položku spotřeba materiálu a energie rozdělil do 4 skupin: převzatá voda, spotřeba materiálu, voda podzemní a spotřeba energie.

Převzatá voda

Podnik VAK Pardubice, a.s. odebírá vodu od Vodárenské společnosti Chrudim, a.s. V níže uvedené tabulce č. 13 jsou uvedeny náklady a množství odebrané vody.

Tabulka 13 - Převzatá voda v letech 2005 až 2009

Převzatá voda	2005	2006	2007	2008	2009
V tis. m ³	2 591	2 592	2 609	2 584	2 829
V tis. Kč	17 124	18 164	19 438	20 287	22 210

V tabulce č. 13 je vidět, že stoupají pouze náklady za převzatou vodu, což souvisí se zvyšující se cenou. Odebírané množství je od roku 2005 do roku 2007 ve stagnaci. V roce 2008 se množství odebírané vody pouze snížilo o 25 m³ oproti roku 2007, ale v roce 2009 o 245 m³ zase zvýšilo.

Spotřeba materiálu

Z tabulky č. 14 je zřejmé, že největší podíl na nákladové položce spotřeba materiálu a energie má spotřeba materiálu. V roce 2005 se podílela 47,13 %.

Tabulka 14 - Spotřeba materiálu v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Spotřeba materiálu	35 883	37 651	35 274	36 190	34 759
Spotřeba materiálu a energie	76 133	80 908	80 343	83 928	88 061
Podíl na celkové spotřebě materiálu a energie v %	47,13	46,54	43,90	43,12	39,47

Na spotřebě materiálu v letech 2005 až 2009 se podílí spotřeba materiálu pro opravy a stavebně montážní činnosti vodovodů a kanalizací, co tvoří především litinové tvarovky, armatury, trubky PVC atd. Nadále se podílí na spotřebě materiálu nákup chemikálií, vodoměrů, tep. paliv, plynu, pohonných hmot, zboží pro závodní jídelnu a kantýnu. Spotřeba materiálu pro opravy a stavebně montážní činnosti vodovodů a kanalizací má největší podíl na spotřebě materiálu, což souvisí s opravy. V roce 2008 měla až 68,53 %, který je znázorněn v tabulce č. 15.

Tabulka 15 - Podíl jednotlivých položek na celkové spotřebě materiálu a energie v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Materiál na opravy a stavebně montážní činnosti	21 346	23 657	21 120	24 800	23 424
Spotřeba materiálu	35 883	37 651	35 274	36 190	34 759
Podíl na celkové spotřebě materiálu a energie v %	59,49	62,83	59,87	68,53	67,39

Druhá položka, která má větší vliv na spotřebu materiálu jsou pohonné hmoty. V roce 2006 se zvýšily o 63 tis. Kč oproti roku 2005. Zvýšení spotřeby pohonných hmot je ovlivněno obměnou a rozšířením vozového parku a zejména zvýšením přepravních výkonů. V letech 2007 a 2008 začaly klesat. K poklesu spotřeby pohonných hmot za rok 2008 oproti roku 2007 došlo v rámci úsporného opatření a zejména zavedením GPS do provozu vozidel.

Podzemní voda

Náklady vynaložené na podzemní vodu jsou uvedeny v tabulce č. 16. Tyto částky mají dopad do ceny vodného 2, 00 Kč/m³ z titulu zpoplatnění podzemní vody dle zákona č. 254/2001 Sb.

Tabulka 16 - Podzemní voda

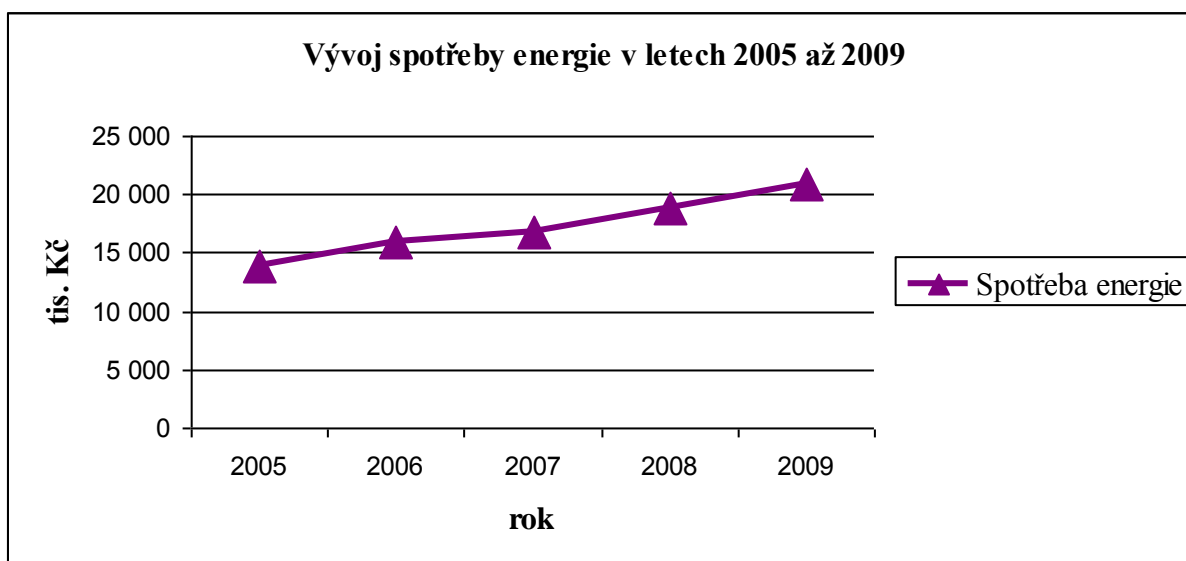
	2005	2006	2007	2008	2009
Podzemní voda	9 278	9 234	8 805	8 563	8 769

Spotřeba energií

Spotřeba energií za období 2005 až 2009 je vyjádřena v tabulce č. 17 a její vývoj na obr. č. 11.

Tabulka 17 - Spotřeba energií

	2005	2006	2007	2008	2009
Spotřeba energie	13 848	15 859	16 826	18 888	20 908
Spotřeba materiálu a energie	76 133	80 908	80 343	83 928	88 061
Podíl na celkové spotřebě materiálu a energie v %	18,19	19,60	20,94	22,51	23,74

Obrázek 11 - Vývoj spotřeby energie v letech 2005 až 2009

Z obrázku je zřejmé, že spotřeba energie je progresivní. K nárůstu dochází z důvodu zvýšení tarifních sazeb na odběrných místech a spotřebě energie v důsledku použití čerpadel.

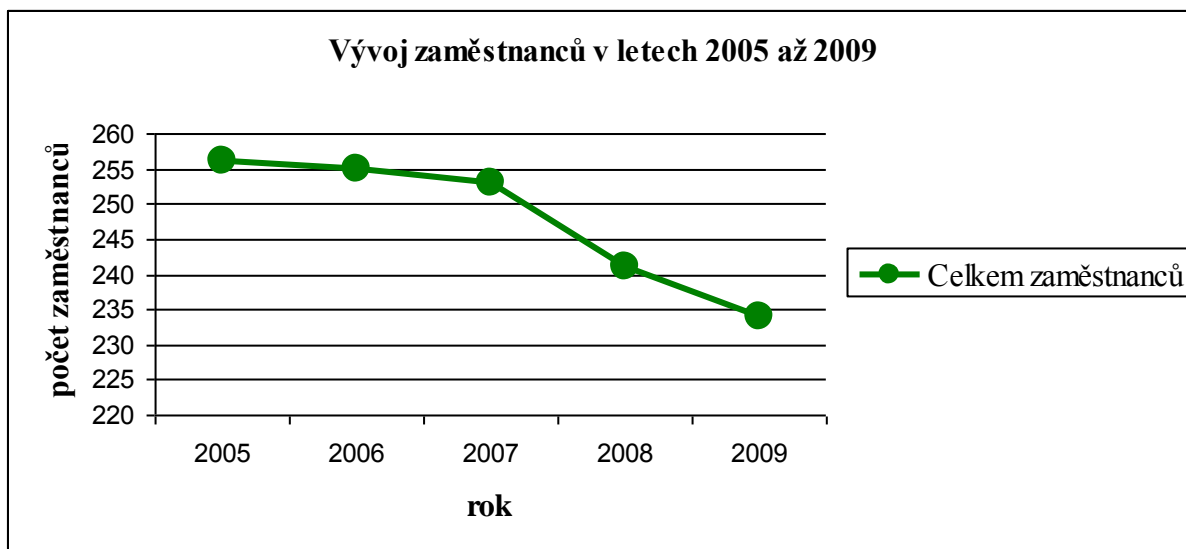
3.1.1.4 Zaměstnanci a mzdové náklady

Zaměstnanci

V tabulce č. 18 jsou znázorněny počty zaměstnanců za období 2005 až 2009. Zaměstnance jsem si rozdělila na dělnické profese a technicko-hospodářské pracovníky. Od roku 2005 došlo k úbytku 22 pracovníků, a to zejména v kategorii dělníků u čističů kanalizace, vodárenských dělníků a provozních montérů. Důvody těchto úbytků mají většinou odchody do důchodů nebo na mateřskou dovolenou. Uvolněná místa totiž podnik znovu neobsazuje a pracovní úkoly rozděljuje mezi současné zaměstnance. Tento vývoj můžeme vidět na obr. č. 12.

Tabulka 18 - Zaměstnanci

Kategorie	2005	2006	2007	2008	2009
D+POP	176	174	170	162	156
THP	80	81	83	79	78
Celkem	256	255	253	241	234

Obrázek 12 - Vývoj zaměstnanců v letech 2005 až 2009

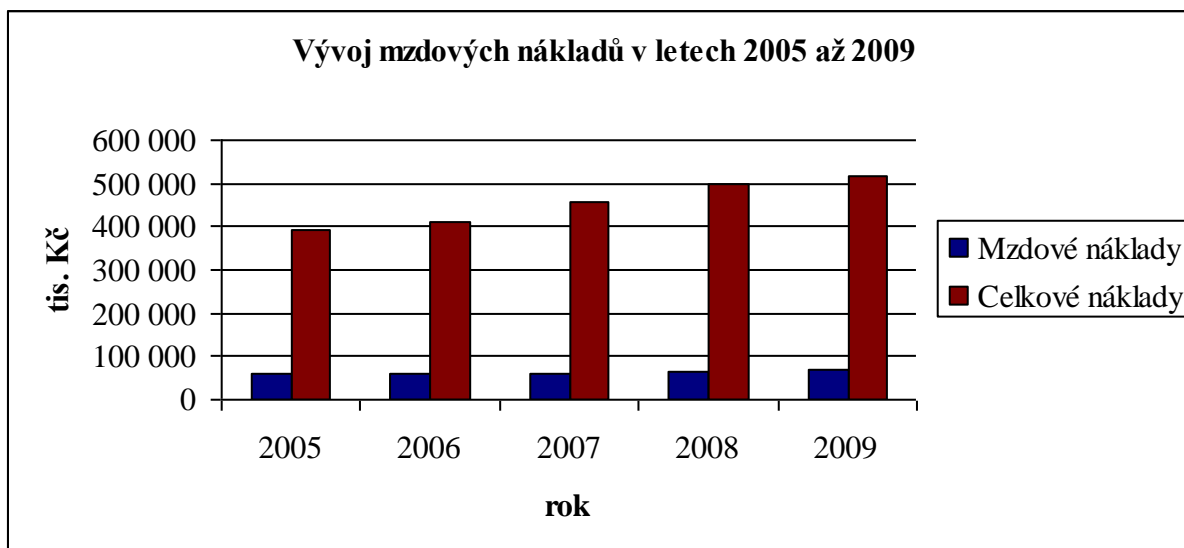
Mzdové náklady

Mzdové náklady včetně ostatních osobních nákladů a odměn statutárním orgánům jsou v letech 2005 až 2008 znázorněny v tabulce č. 19.

Tabulka 19 - Mzdové náklady

	2005	2006	2007	2008	2009
Mzdové náklady	57 744	59 248	61 212	64 645	69 245
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	14,74	14,41	13,34	12,95	13,36

Z tabulky je zřejmé, že mzdové náklady jsou progresivní. Tento vývoj je znázorněn na obr. č. 13.

Obrázek 13 - Vývoj mzdových nákladů v letech 2005 až 2009

Důvod, který vedl ke zvýšení mzdových nákladů, bylo zvýšení ostatních osobních nákladů a průměrné mzdy pracovníka. Na zvýšení ostatních osobních nákladů mělo vliv čerpání na odstupné a dohody o provedené práci. Jak je na obr. č. 12 vidět, počet pracovníků za období 2005 až 2009 klesá. Vývoj průměrných mezd jsem si znázornila na obrázku č. 14 a v tabulce č. 20.

Tabulka 20 - Průměrná mzda zaměstnance

	2005	2006	2007	2008	2009
Průměrná mzda zaměstnance	18 556	19 033	19 931	22 196	24 519

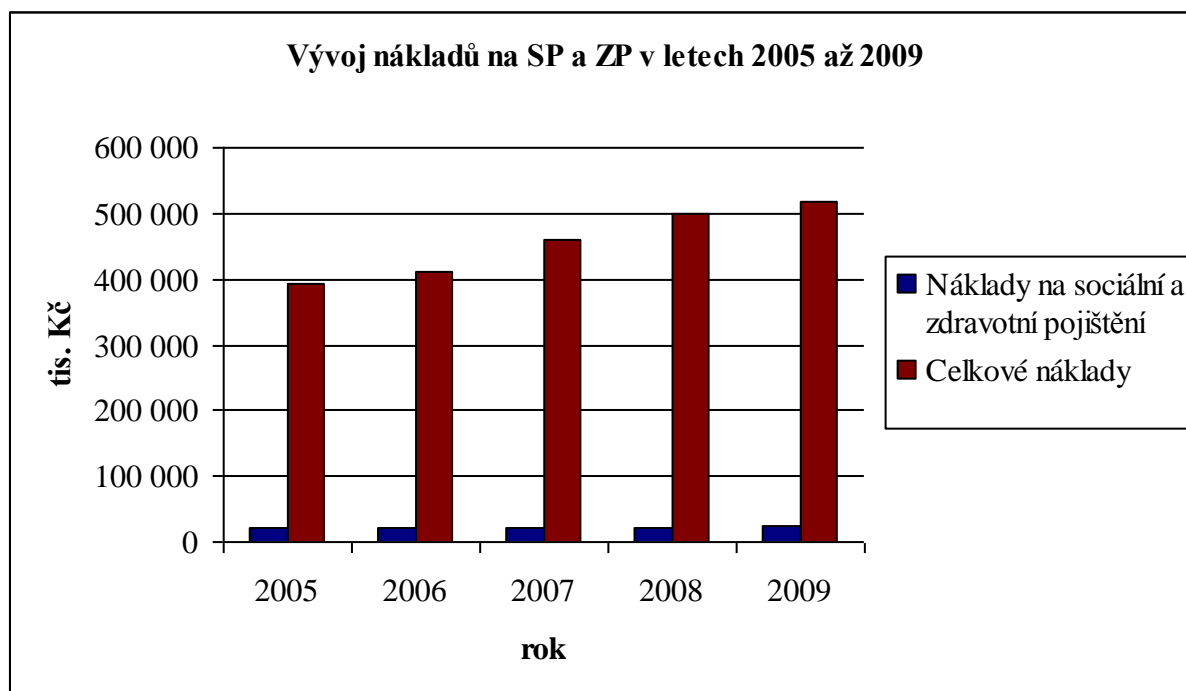
Obrázek 14 - Vývoj průměrné mzdy pracovníka za období 2005 až 2009

Z obr. č. 14 je zřejmé, že průměrná mzda rok od roku roste. Vliv na tento růst má vyšší splnění ročních plánovaných úkolů při nižším počtu pracovníků.

Vyšší mzda samozřejmě ovlivňuje sociální a zdravotní pojištění. Její vývoj můžeme vidět v obr. č. 15 a v tabulce č. 21.

Tabulka 21 - Náklady na SP a ZP

	2005	2006	2007	2008	2009
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	20 135	20 545	21 408	22 738	22 934
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	5,14	5,00	4,67	4,55	4,43

Obrázek 15 - Vývoj nákladů na SP a ZP v letech 2005 až 2009

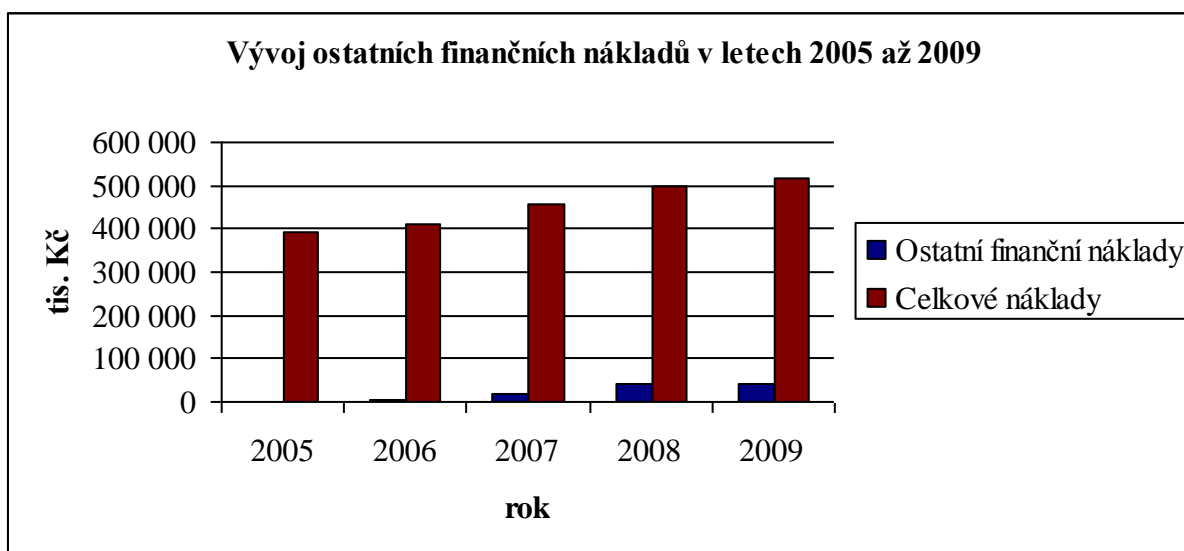
3.1.1.5 Ostatní finanční náklady

V roce 2005 a 2006 tyto náklady byly čerpány na úhradu správních a ostatních poplatků, poplatků za vedení účtů a úroků u bankovních ústavů. V roce 2007 se náklady zvýšily o 2,79 % oproti roku 2006. Jeden z důvodů, který vedl ke zvýšení těchto úroků byla koupě BČOV Semtín. V roce 2008 se náklady oproti roku 2007 dvakrát zvýšily. Příčina

tohoto zvýšení je vznik úroků z úvěru a kurzové ztráty na projektu Labe-Loučná. V tabulce č. 22 jsem si vypočítala podíl na celkových nákladech této nákladové položky a v obr. č. 16 jsem si znázornila vývoj těchto nákladů.

Tabulka 22 - Ostatní finanční náklady

	2005	2006	2007	2008	2009
Ostatní finanční náklady	967	5 122	18 554	40 955	40 131
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	0,25	1,25	4,04	8,20	7,74

Obrázek 16 - Vývoj ostatních finančních nákladů v letech 2005 až 2009

3.1.1.6 Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období

Jediná položka, která má zápornou hodnotu v nákladech, je změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období. Jak se podílejí na celkových nákladech znázorňuje tabulka č. 23.

Tabulka 23 - Nákladová položka změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období v letech 2005 až 2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	-9 325	-556	92	4 815	-985
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových nákladech (v %)	-2,38	-0,14	0,02	0,96	-0,19

Tuto položku tvoří tři účty v účtové osnově, a to:

- tvorba a zúčtování zákonných opravných rezerv v oblasti provozních nákladů,
- tvorba a zúčtování ostatních rezerv v oblasti provozních nákladů a
- rezervy.

První položka je daňově uznatelná a druhá daňově neuznatelná. Tuto položku lze rozebrat jen v roce 2008 a 2009. Předěšlé roky jsou sestaveny v souladu s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví (IFRS).

Největší rozdíl mezi rokem 2008 a 2009 je ten, že se v roce 2009 netvořila rezerva. Vývoj této nákladové položky můžeme vidět na obr. č. 17.

Obrázek 17 - Vývoj nákladové položky změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období v letech 2005 až 2009

Nákladová položka změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období také zahrnuje opravnou položku, která se tvoří k neuhrazeným pohledávkám po lhůtě splatnosti.

Opravná položka k neuhrazeným pohledávkám po lhůtě splatnosti

Podnik tvoří opravné položky k neuhrazeným pohledávkám po lhůtě splatnosti na základě oprávněné pochybnosti o úplné nebo alespoň částečné úhradě. Jedná se o tzv. „rizikové“ pohledávky.

Vymáhání těchto pohledávek podnik řeší:

- sepisováním uznávacích protokolů a splátkových kalendářů,
- vzájemným zápočtem pohledávek,
- uzávěrem vody,
- soudní cestou,
- konkursním řízením anebo
- průběžným písemným a ústním jednáním s odběrateli.

3.1.1.7 Nejméně významné nákladové položky podílející se na celkových nákladech

V níže uvedených tabulkách jsou uvedeny podíly jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech, kde je vidět, že se podílejí maximálně do 1 %, proto si je dovoluji označit za méně významné položky podílejících se na celkových nákladech.

Náklady vynaložené na prodané zboží

Tabulka 24 - Náklady vynaložené na prodané zboží

	2005	2006	2007	2008	2009
Náklady vynaložené na prodané zboží	2 522	2 554	1 537	2 449	2 321
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	0,64	0,62	0,33	0,49	0,45

Tato položka souvisí s kantýnou v administrativní budově v podniku VAK.

Sociální náklady

Tabulka 25 - Sociální náklady

	2005	2006	2007	2008	2009
Sociální náklady	1 252	2 299	2 396	2 585	2 890
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	0,32	0,56	0,52	0,52	0,56

Sociální náklady tvoří životní a důchodové připojištění zaměstnanců.

Daně a poplatky

Tabulka 26 - Daně a poplatky

	2005	2006	2007	2008	2009
Daně a poplatky	758	720	684	752	924
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	0,19	0,18	0,15	0,15	0,18

Daně a poplatky jsou čerpány v souladu s plánem. Tuto nákladovou položku tvoří:

- daň silniční,
- daň z nemovitosti,
- poplatky za zábor veřejného prostranství,
- kolky a dálniční známky.

Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku

Dle tabulky č. 27 je vidět, že tato položka je opravdu nevýznamná. Dokonce v roce 2006 byla nulová.

Tabulka 27 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku

	2005	2006	2007	2008	2009
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	1 434	0	1 132	1 926	128
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	0,37	0,00	0,25	0,39	0,02

Prodaný materiál

Tabulka 28 - Prodaný materiál

	2005	2006	2007	2008	2009
Prodaný materiál	78	71	79	11	14
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	0,02	0,02	0,02	0,00	0,00

Podnik VAK prodává materiál jen pro vlastní potřebu odběratele v omezené míře, protože není na tuto činnost dostatečně vybaven, i když ji má uvedenou v živnostenském listě.

Ostatní provozní náklady

Tabulka 29 - Ostatní provozní náklady

	2005	2006	2007	2008	2009
Ostatní provozní náklady	4 825	4 653	4 760	4 676	5 744
Celkové náklady	391 620	411 270	458 853	499 363	518 238
Podíl na celkových N (v %)	1,23	1,13	1,04	0,94	1,11

Tato položka tvoří:

- pokuty,
- penále,
- odpisy,
- pohledávky,
- různé poplatky a
- pojistné placené z pojištění majetku a odpovědnosti.

3.2 Rentabilita nákladů

Ukazatel rentability nákladů

Tento ukazatel udává, jaká část zisku nebo ztráty připadá na 1 korunu nákladů.

Její rovnice je:

$$\text{ROC} = \frac{\text{čistý zisk/ztráta}}{\text{náklady}} \times 100 \%$$

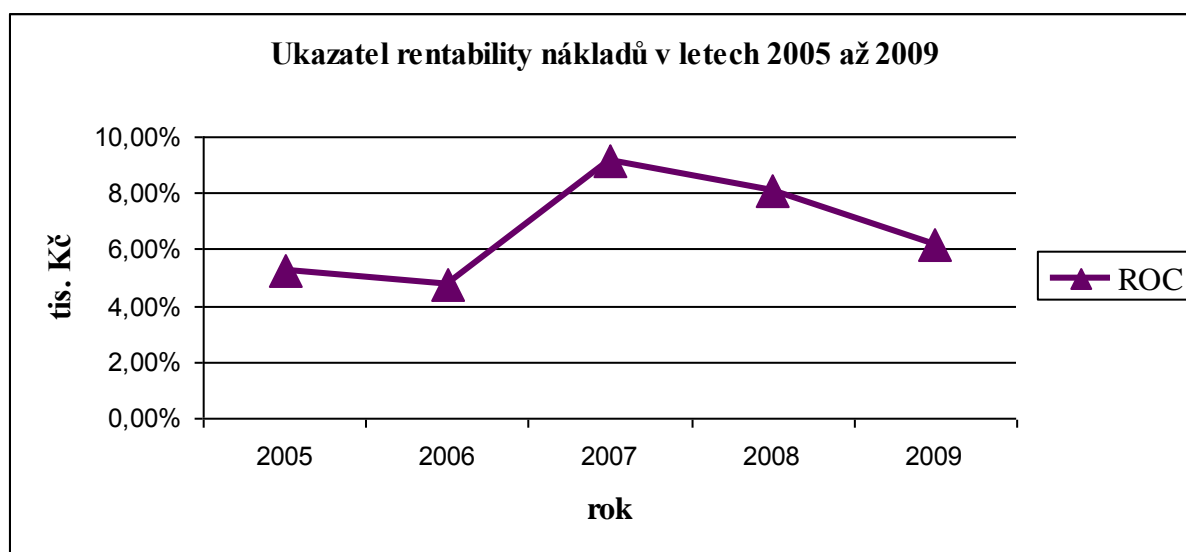
Čím vyšší číslo výsledku, tím lepší. Je však nutné si také uvědomit, že ke zvýšení absolutní částky zisku lze dojít nejen snížením nákladů, ale také zvyšováním odbytu [5].

Výsledky ukazatele rentability nákladů za období 2005 až 2009 jsou uvedeny v tabulce č. 30.

Tabulka 30 - Rentabilita nákladů

	2005	2006	2007	2008	2009
čistý zisk	20 629	19 513	42 104	40 284	31 933
náklady	391 620	411 268	458 852	499 363	518 238
rentabilita nákladů	5,27%	4,74%	9,18%	8,07%	6,16%

Z tabulky je zřejmé, že nejlepší výsledek ukazatele rentability nákladů je v roce 2007 a nejhorší výsledek ve sledovaném období je v roce 2006. Tento vývoj je znázorněn na obr. č. 18.

Obrázek 18 - Ukazatel rentability nákladů v letech 2005 až 2009

Od roku 2008 se rentabilita nákladů snižuje, což souvisí s vyšší cenou vodného a stočného.

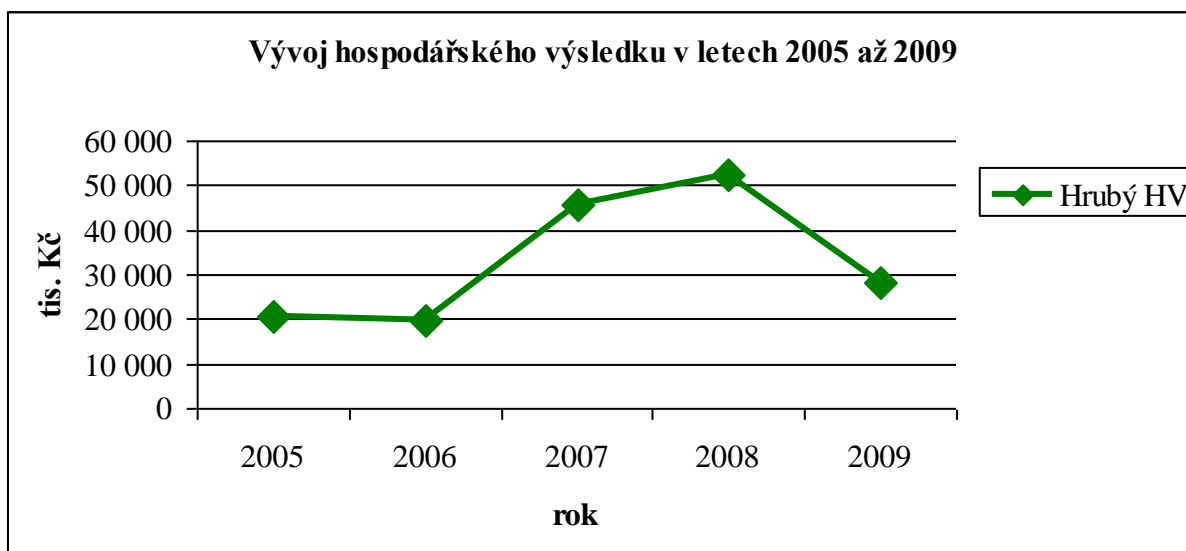
3.3 Hospodářský výsledek

Hospodářský výsledky podniku VAK, a.s. za období 2005 až 2009 jsou znázorněny v tabulce č. 31.

Tabulka 31 - Hospodářský výsledek

	2005	2006	2007	2008	2009
Výnosy	412 258	430 786	504 313	551 955	546 502
Náklady	391 620	411 268	458 852	499 363	518 238
Hrubý HV	20 638	19 518	45 461	52 592	28 264

V obr. č. 19 je znázorněn vývoj HV za období 2005 až 2009.

Obrázek 19 - Vývoj hospodářského výsledku v letech 2005 až 2009

V roce 2006 byl HV nižší o 1 120 tis. Kč oproti roku 2007. V dalších obdobích znázorněné na grafu byl HV progresivní.

Ve všech obdobích byly vytvořeny dostatečné zdroje k naplnění jednotlivých fondů tvořených ze zisků. Vzhledem k velké investiční angažovanosti podnik v letech 2005 až 2009 nevyplácel dividendy.

Hospodářský výsledek souvisí především s cenou. Domnívám se, že na nižší zisk v roce 2009 má vliv vyšší cena, která způsobuje nižší spotřebu ve výnosech a na výši nákladů se podílí velká investiční angažovanost.

3.4 Shrnutí

Pro lepší přehled jsem si vytvořila tabulku č. 32, jak se procentuálně podílejí jednotlivé nákladové položky na celkových nákladech v letech 2005 až 2009.

Tabulka 32 – Podíl jednotlivých nákladových položek na celkových nákladech v letech 2005 až 2009 (v %)

Nákladová položka	2005	2006	2007	2008	2009
Náklady vynaložené na prodané zboží	0,64	0,62	0,33	0,49	0,45
Spotřeba materiálu a energie	19,44	19,67	17,51	16,81	16,99
Služby	37,63	34,70	33,41	30,41	32,37
Mzdové náklady	14,51	14,18	13,24	12,87	13,29
Odměny členům orgánů společnosti a družstva	0,24	0,22	0,10	0,07	0,07
Náklady na sociální a zdravotní pojištění	5,14	5,00	4,67	4,55	4,43
Sociální náklady	0,32	0,56	0,52	0,52	0,56
Daně a poplatky	0,19	0,18	0,15	0,15	0,18
Odpisy dlouh. nehmotného a hmotného majetku	22,40	22,61	24,71	23,64	22,97
Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	0,37	0,00	0,25	0,39	0,02
Prodaný materiál	0,02	0,02	0,02	0,00	0,00
Změna stavu rezerv a opr. položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	-2,38	-0,14	0,02	0,96	-0,19
Ostatní provozní náklady	1,23	1,13	1,04	0,94	1,11
Ostatní finanční náklady	0,25	1,25	4,04	8,20	7,74
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Z tabulky č. 32 je zřejmé, že se nejvíce na celkových nákladech za všechny sledované roky podílejí služby, jež tvoří více jak 30 %. Po službách následují odpisy, které se pohybují okolo 22 %. Další místo zastává spotřeba materiálu a energie, mzdové náklady, se kterými souvisí náklady na SP a ZP, jež tvoří okolo 5 % a ostatní finanční náklady, které se zvýšily od roku 2005 do roku 2008 až na 8,2 %. Zbývající nákladové položky mají velice malý podíl a jejich procentní podíly se pohybují okolo jednoho procenta.

Náklady se v průběhu sledovaného období let 2005 až 2009 neustále zvyšovaly. Tento růst by se mohl jevit jako negativní v důsledku neznalosti souvislostí v podniku, ovšem v tomto případě se zvyšují i výnosy.

Rozdíl mezi výnosy a náklady tvoří zisk, jež má rostoucí tendenci až na rok 2009, kdy zisk výrazně poklesl oproti roku 2008. Domnívám se, že na tento nižší zisk má vliv vyšší cena, která způsobuje nižší spotřebu ve výnosech a na výši nákladů se podílí velká investiční angažovanost. Jelikož patří k hlavním ukazatelům hospodaření podniku zisk, je zřejmé, že se podnik ubírá správným směrem.

4 Návrhy na opatření

Na základě analýzy nákladů v kapitole 3 jsem došla k těmto výsledkům a navrhuji tato opatření:

Největší podíl na nákladech mají služby, jež tvoří více jak 30 %. Do této položky patří hlavně náklady na opravy vodárenských, kanalizačních a ostatních zařízení, BČOV Semtín a ostatní služby, které tvoří cestovné, telefonní a poštovní služby atd.

Aby nedocházelo k častým opravám zařízení, zavedla bych pravidelnou údržbu zařízení, které ovlivňují bezporuchový chod. Opotřebením těchto zařízení nelze zabránit, ale lze ho zmírnit právě preventivními opatřeními. Při zanedbání těchto preventivních opatření mohou být totiž opravy mnohonásobně nákladnější. Náklady na opravy odpadních zařízení zvyšuje nesprávné používání často způsobené vylitím fritovacích olejů do toaletní mísy, což způsobí vytvoření tuhého skupenství tuku a následné ucpání kanalizačních zařízení způsobené těmito odpady. Jako řešení, bych navrhovala osvětu s nakládáním s odpady tohoto charakteru např. sběrné kontejnery. Náklady na BČOV Semtín bych snížila zavedením provozování ve vlastní režii VAK z důvodu zlepšení dohledu na ekonomiku této činnosti a následně na hospodaření s finančními prostředky. Tato činnost tvoří nemalou částku v hospodaření podniku, provádí se nepřetržitě a z tohoto důvodu si myslím, že není pronájem vhodné řešení. Náklady na telefonní a poštovní služby je další položka, na které se může v dnešní době ušetřit. Tuto oblast lze snížit pomocí využití výpočetní techniky na Internet.

Druhou největší skupinou ovlivňující celkové náklady jsou odpisy. Tyto odpisy se zvyšují díky velké investiční angažovanosti do trubních sítí, aby podnik byl v souladu s legislativou EU. Odpisy nelze snížit v daném období, ale lze předpokládat, že by se v budoucích letech neměly více zvyšovat, vzhledem k provedeným rekonstrukcím sítí a čistíren za podpory EU v souladu s její legislativou. Z těchto důvodů by neměly tyto zařízení v následujících letech vyžadovat vyšší investice.

Další nákladovou položkou podílející se nejvíce na celkových nákladech je spotřeba materiálu a energie. Na spotřebě materiálu souvisí náklady na služby spojené s opravami, což tvoří především litinové tvarovky, armatury, trubky PVC atd. Nadále se podílí na spotřebě materiálu nákup chemikálií, vodoměrů atd. Úspory v této oblasti bych provedla ve

vyhledávání levnějšího dodavatele materiálu. Při výběru dodavatele musí podnik přihlížet nejen k ceně samotného materiálu, ale i k výši souvisejících nákladů, jakou jsou například doprava, složitost montáže a na spolehlivost dodavatele, aby objednané zboží dodal včas. Na spotřebě energie má největší vliv použití čerpadel. Tento problém by se dal řešit tím, že by se vybudovaly větší akumulční nádrže, pro překonání špiček spotřeby, a tím by se dali použít slabší čerpadla, která by pracovala s nižšími tarify elektrické energie.

Další položkou jsou mzdové náklady pohybující v průměru ve výši 14 %, se kterými souvisí náklady na SP a ZP, jež tvoří okolo 5 %. Abych snížila náklady na mzdy, oslovila bych nezávislou firmu na posouzení využití zaměstnanců v provozu i v administrativě a dle jejich závěrů bych provedla doporučené korekce. Další úsporou by mohlo být využití metody outsourcing, tzn. najmout si zaměstnance přes agenturu. Dále bych snížila pracovní dobu o jeden den pro méně důležité zaměstnance.

Závěr

VAK Pardubice, a.s. je akciová společnost smíšeného typu s převažující činností provozování vodovodů a kanalizací. Společnost se snaží neustále upevňovat a zkvalitňovat svůj vztah k zákazníkům, který je zajišťován přes zákaznická informační centra na středisku Přelouč a Holice, která zaručí odběratelům kvalitní obchodní servis i mimo sídlo podniku VAK v Pardubicích.

Základním úkolem této práce bylo rozřídít náklady konkrétního podniku do několika nákladových položek a následně každou z nich analyzují za období 2005 až 2009. Účelem tohoto rozdělení nákladů bylo zjištění, které nákladové položky se zvyšují a nejvíce se podílejí na celkových nákladech. Na základě toho jsem se zaměřila na ty položky nákladů, které nejvíce ovlivňují celkové náklady, a navrhuji opatření, pomocí nichž by podnik mohl dosáhnout úspory nákladů.

Ve své práci jsem došla k závěru, že největší nákladovou položkou podílející se na celkových nákladech jsou služby, které zahrnují opravy a provozování BČOV Semtín, na které jsem se snažila navrhnout opatření ke snížení nákladů prostřednictvím preventivních oprav a převedení provozu do vlastní režie. Další nemalou nákladovou položku tvoří odpisy. Podnik se snaží neustále investovat do kanalizačních a vodovodních sítí, aby byl v souladu s legislativou EU, což zvyšuje tyto odpisy, a tím i cenu vodného a stočného. Zanedbatelné nejsou ani náklady na cenu energií, které může podnik ovlivnit zvětšením akumulčních nádrží s použitím slabších čerpadel.

Růst nákladů by ovšem neměl být rychlejší než růst výnosů, neboť tím by docházelo ke snižování hospodářského výsledku, což by způsobilo zvýšení poplatků za tyto služby a to rozhodně není pro podnik žádoucím jevem.

Při zpracování této práce jsem se snažila na základě získaných studijních zkušeností na Univerzitě Pardubice uplatnit své poznatky.

Použitá literatura

- [1] Buchta, Miroslav. Manažerská ekonomika. 4., přeprac. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008. 168 s.
- [2] Drozen, František. Cena – hodnota – model. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2003. 126 s.
- [3] Popesko, Boris. Moderní metody řízení nákladů. Praha: Grada, 2009. 240 s.
- [4] Skála Milan; Skálová Jana. Ceny v účetnictví a daních. 1. vyd. Praha: Aspi, 2002. 308 s.
- [5] Synek, Miloslav. Manažerská ekonomika. 3., přeprac. a aktualit. vyd. Praha: Grada, 2003. 466 s.
- [6] Veber, Jaromír a kol. Podnikání malé a střední firmy. 2., aktualiz. a rozšířené vyd. Praha: Grada, 2008. 320 s.
- [7] Deník Mladá fronta Dnes. 22.12.2009. [cit. 2010-03-10].
- [8] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu.
- [14] Vyhláška č. 511/2004, kterou se mění vyhláška č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] VAK [online]. 2009 [cit. 2009-12-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.vakpce.cz>>.
- [16] SOVAK [online]. 2007 [cit. 2009-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.sovak.cz>>.
- [17] TZB [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.tzb-info.cz>>.
- [18] Business center [online]. 2009 [cit. 2009-03-13]. Slovník pojmů. Dostupné z WWW: <<http://www.business.center.cz>>.
- [19] Podnikové materiály VAK

Seznam příloh

Příloha 1 – Seznam obcí, které podnik VAK Pce zásobuje	59
Příloha 2 – Výkaz zisků a ztrát	61
Příloha 3 – Smlouva o dodávce vody a odvádění odpadních vod	62

Příloha 1 – Seznam obcí, které podnik VAK Pce zásobuje

obec	vodovod	kanalizace	obec	vodovod	kanalizace
Barchov	středisko Pardubice		Plch	středisko Pardubice	
Bezděkov	středisko Přelouč		Poběžovice u Holic	středisko Holice	
Borek	středisko Holice		Poběžovice u Přelouče	středisko Přelouč	
Brloh	středisko Přelouč		Přelouč	středisko Přelouč	středisko Přelouč
Břehy	středisko Přelouč		Přelovice	středisko Pardubice	
Bukovina u Přelouče	středisko Přelouč		Ráby	středisko Pardubice	
Býšť	středisko Holice		Rohovládova Bělá	středisko Holice	
Časy	středisko Holice		Rohoznice	středisko Pardubice	
Čeperka	středisko Pardubice		Rokytno	středisko Holice	
Čepí	středisko Pardubice	středisko Pardubice	Rybitví	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Černá u Bohdanče	středisko Pardubice		Řečany nad Labem	středisko Přelouč	
Dašice	středisko Holice	středisko Holice	Semín	středisko Přelouč	
Dolany	středisko Pardubice		Sezemice	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Dolní Roveň	středisko Holice		Slepotice	středisko Holice	
Dolní Ředice	středisko Holice		Sopřeč	středisko Přelouč	
Dřítěč	středisko Pardubice		Sovolusky	středisko Přelouč	
Dubany	středisko Pardubice	středisko Pardubice	Spojil	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Hlavečník	středisko Přelouč		Srch	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Holice	středisko Holice	středisko Holice	Srnojedy	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Holotín	středisko Přelouč		Staré Hradiště	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Horní Jelení	středisko Holice	středisko Holice	Staré Jesenčany	středisko Pardubice	
Horní Ředice	středisko Holice	středisko Holice	Starý Mateřov	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Hrobice	středisko Pardubice		Stéblová	středisko Pardubice	středisko Pardubice
Choltice	středisko Přelouč		Stojice	středisko Přelouč	
Choteč	středisko Holice		Strašov	středisko Přelouč	
Chrtníky	středisko Přelouč		Svojšice	středisko Přelouč	
Chvaletice	středisko Přelouč	středisko Přelouč	Tetov	středisko Přelouč	
Chvojenec	středisko Holice		Trnávka	středisko Přelouč	
Jankovice	středisko Přelouč		Třebosice	středisko Pardubice	středisko Pardubice

obec	vodovod	kanalizace	obec	vodovod	kanalizace
Jaroslav	středisko Holice		Turkovice	středisko Přelouč	
Jeníkovice	středisko Přelouč		Újezd u Přelouče	středisko Přelouč	
Kasalice	středisko Přelouč		Újezd u Sezemic	středisko Holice	
Kladruby nad Labem	středisko Přelouč		Urbanice	středisko Přelouč	
Kojice	středisko Přelouč		Valy	středisko Přelouč	
Kostěnice	středisko Holice		Vápno	středisko Přelouč	
Křičeň	středisko Pardubice		Veliny	středisko Holice	
Kunětice	středisko Pardubice		Veselí	středisko Přelouč	
Lány u Dašic	středisko Holice		Vlčí Habřina	středisko Přelouč	
Lázně Bohdaneč	středisko Pardubice	středisko Pardubice	Voleč	středisko Přelouč	
Lipoltice	středisko Přelouč		Vysoké Chvojno	středisko Holice	
Mikulovice	středisko Pardubice	středisko Pardubice	Vyšehněvice	středisko Přelouč	středisko Přelouč
Mokošín	středisko Přelouč		Záboří nad Labem	středisko Přelouč	středisko Přelouč
Morašice	středisko Přelouč	středisko Přelouč	Zdechovice	středisko Přelouč	středisko Přelouč
Moravany	středisko Holice		Žáravice	středisko Přelouč	
Němčice	středisko Pardubice		Živanice	středisko Pardubice	
Neratov	středisko Pardubice				
Opatovice nad Labem	středisko Pardubice	středisko Pardubice			
Ostřešany	středisko Pardubice				
Ostřetín	středisko Holice				
Pardubice	středisko Pardubice	středisko Pardubice			

Příloha 2 – Výkaz zisků a ztrát

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT
ve plném rozsahu
za 31. prosince 2009
 (v Kč)

18. období CAS

Komise číslo 102/11 Jihlava
VOVOVODY A KANALIZACE
PARDUBICE, a.s.
 Teplická 2334
 530 02 Pardubice

Číslo účtu	účetní položka	ROK	účetní položka	Číslo účtu
01	304055	2009	45	40106631

Právní forma: akciová společnost
 Právní úprava účtů: účetní předpis č. 001/2001 Sb. - prováděcí nařízení vlády č. 31/2001 Sb.

Označení	TEXT	Číslo účtu	Skutkové výsledky období	
			1. období 1	měsícem 2
I.	Tříby z prodeje zboží	01	3 676 216,47	3 099 030,00
A.	Náklady vynaložené na obstarání zboží	02	2 021 490,91	2 149 872,00
+	Obdobní marže	03	1 354 411,58	1 249 804,01
II.	Výnosy	04	538 354 241,44	470 870 704,24
III.1.	Tříby ze prodejů vlastních výrobků a služeb	05	537 346 075,75	509 143 470,40
2.	Změna stavu zásob vlastních výrobků a služeb	06	0,00	0,00
3.	Aktivace	07	1 035 264,69	1 427 227,84
B.	Výnosné poplatky	08	255 284 181,71	235 751 522,22
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	09	28 561 402,11	36 928 459,46
2	Služby	10	167 772 878,67	121 953 062,77
+	Právní náklady	11	281 604 921,09	270 039 148,25
C.	Čestní náklady	12	85 089 068,79	60 008 147,12
C.1.	Právní náklady	13	85 089 068,00	64 271 005,00
C.2.	Čestní náklady členů orgánů společnosti s držitelskou účastí	14	398 275,00	374 400,00
C.3.	Náklady na poskytování služeb a poskytnutí	15	21 602 503,00	22 737 738,00
C.4.	Sociální náklady	16	2 660 000,79	2 654 958,12
D.	Čestné a poplatky	17	476 407,40	752 218,34
E.	Úspěchy dlouhodobého nehmotného a finančního majetku	18	119 069 105,21	118 530 379,26
II.	Tříby z prodeje dlouhodobého nehmotného a finančního majetku	19	685 000,88	3 529 475,70
II.1	Tříby z prodeje dlouhodobého majetku	20	649 914,02	3 529 475,70
2.	Tříby z prodeje materiálu	21	19 444,54	22 765,58
F.	Získaný nebo prodaný dlouhodobý nehmotný a finanční majetek	22	0,00	0,00
F.1	Získaný nebo prodaný dlouhodobý nehmotný a finanční majetek	23	0,00	0,00
2.	Právní náklady	24	14 180,67	11 20,67
G.	Změna stavu zásob vlastní palivové a provozní a komplexních nákladů účelových materiálů	25	-484 451,76	4 814 556,41
H.	Ústavní provozní výnosy	26	-13 040 043,61	18 770 806,69
H.1.	Ústavní provozní náklady	27	5 715 801,70	4 676 754,16
V.	Převod provozních výnosů	28	0,00	0,00
I.	Převod provozních nákladů	29	0,00	0,00
+	Převod výnosů z hospodaření	30	29 478 842,71	78 321 846,52

Označení	TEXT	Číslo účtu	Skutkové výsledky období	
			1. období 1	měsícem 2
V.	Tříby z prodeje peněžních prostředků a papírů	31	0,00	0,00
J.	Průběh úroků z papírů a papírů	32	0,00	0,00
III.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33	0,00	0,00
III.1	Výnosy z peněz v cizí měně, z měnových nástrojů a z jiných finančních prostředků	34	0,00	0,00
2	Výnosy z ostatních dlouhodobých peněžních prostředků a papírů	35	0,00	0,00
3	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36	0,00	0,00
III.2.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37	0,00	0,00
K.	Výnosy z finančního majetku	38	0,00	0,00
X.	Výnosy z přecenění finančních prostředků a derivátů	39	0,00	0,00
L.	Náklady z přecenění finančních prostředků a derivátů	40	0,00	0,00
M.	Změna stavu zásob vlastní palivové a provozní	41	0,00	0,00
X.	Výnosové úroky	42	1 350 720,08	1 489 797,69
N.	Nákladové úroky	43	19 217 530,67	21 618 690,02
K.	Ústavní finanční výnosy	44	16 530 765,44	13 641 275,51
G.	Ústavní finanční náklady	46	20 312 816,44	19 329 485,03
III.	Převod finančních výnosů	48	0,00	0,00
P.	Převod finančních nákladů	47	0,00	0,00
+	Finanční výnosy z úsporných účtů	48	22 214 871,84	26 920 401,65
O.	Debt z přímé zahraniční činnosti	49	-3 663 701,00	12 328 705,00
O.1.	- oplatba	50	0,00	40 290,00
2.	- odložena	51	-3 663 701,00	2 269 415,00
+	Výnosy z hodnocení za běžnou činnost	52	51 912 862,07	40 222 485,03
XII.	Finanční výnosy	53	0,00	1 000,00
R.	Nákladové náklady	54	0,00	0,00
S.	Debt z přímé zahraniční činnosti	55	0,00	0,00
S.1.	- oplatba	56	0,00	0,00
2.	- odložena	57	0,00	0,00
+	Finanční výnosy z hospodaření	58	0,00	1 000,00
+	Převod podílů na výsledku hospodaření společnosti (net)	59	0,00	0,00
+++	Výsledek hospodaření z účetní období (net)	60	31 912 862,07	40 223 575,98
+++	Výsledek hospodaření z přezkoušeného období	61	29 264 071,07	52 052 253,98
+	Kontrolní číslo	699	2 352 052 020,41	2 300 929 034,57

Číslo účtu	Podíl z vlastního majetku (včetně rezerv, zůstatků z minulých období)	Číslo účtu	Číslo účtu

Příloha 3 – Smlouva o dodávce vody a odvádění odpadních vod

Objednatel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
Objednaný: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
Objednaný: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.

Objednatel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
Objednaný: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.

Smlouva o dodávce vody a odvádění odpadních vod

1. Adresa: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
2. Příjemce: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
3. Příjemce: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
4. Příjemce: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
5. Příjemce: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
6. Příjemce: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.

7. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
8. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
9. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
10. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
11. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
12. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
13. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
14. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.
15. Účel: Vodohospodářská společnost Brno, a.s.